

LRKSA OFICIALIS ORGANAS, KATALIKIŠKAI
TAUTISKOS MINTIES SAVAITRAŠTIS
Prenumerata metams \$2.00, pusmečiui \$1.00
73 E. South St. (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
Telefonas Wilkes-Barre 3-4711

G A I R S A S

LITHUANIAN R. C. ALLIANCE OF AMERICA
OFFICIAL PUBLICATION
Advertising Rates on Application
73 E. South St. (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
Phone: Wilkes-Barre 3-4711

No. 17

Entered as Second Class Matter January 16, 1930, at Post Office at Wilkes-Barre, Pa., under Act of August 24, 1912

KETVIRTADIENIS, BALAND-APRIL 27, 1944

VOL.-METAI XXVIII

PAGYVĖJO KATALIKIŠKAS TYNĖS BALTIJOS FRONTE

AMERIKIEČIAI JAU PLIEKIA JAPONUS HOLANDŲ NAUJOJE GVINEJOJE

BURMOS FRONTE ALIJANTAI SULAIKĖ JAPONŲ OFENSIVĄ.—HUNAN PROVINCIJOJE ATSINAUJI- NO SMARKIOS KINIEČIŲ IR JAPONŲ KOVOS

Balandžio 20-tą naciai pravedė stiprias atakas Estijos fronte (Narvos rajone) ir pietrytinėje Lenkijoje (Stanislawow rajone). Maskva sako, atakos buvo atmuštos su dideliais priešui nuostoliais. Čia pravartu pažymėti, kad Baltijos fronte didesnių kovų nebuvo per kelias savaites. Jas, matyt, trukdė pavarario atdrekiai.

Balandžio 21-mą Berlinas pasiskelbė, kad prie Algiers nacių bomberiai ir torpediniai laivai nuskandinę 7 alijantų laivus—du destrojerius, 4 prekinius laivus ir vieną tankerį; 13 kitų prekinųjų laivų, du kareivių transporto laivus ir tris destrojerius esą sunkiai sužaloję. Alijantai šią žinią laiko tuščiu nacių pasigyrimu, sufabrikuotu saviškių ūpo pakėlimui.

Balandžio 21-mą alijantų lėktuvai ir karo laivai puolė japonų bazes Sumatroje — Sabang ir Lhonga. Sužaloti keli priešų laivai ir sunaikinti 22 lėktuvai. Tą pačią dieną anglų lėktuvai

stipriai išbombardavo Cologne ir kitas nacių bazes Vokietijoje ir jos okupuotuose kraštuose.

Japonai sustiprino savo ofensivą šiaurinėje Honan provincijoje. Kiniečiai atkakliai laikosi. Amerikiečių lėktuvai vėl išbombardavo japonų bazes Naujoje Gvinejoje ir Rabaulė. Amerikiečių jėgos jau įsiveržė holandų Naujon Gvinejon (Hollandia rajonai).

Burmoje japonų ofensiva sulėtėjo. Priešas turi didelių nuostolių, o tikslas neatsiektas. Imphal-Kohima fronte alijantai žymiai sustiprino savo pozicijas, ypatingai oro jėgomis.

STASYS GABALIAUSKAS LIGONINĖJE

Jau kelinta savaitė, kaip serga redaktorius St. Gabaliauskas ir yra St. Francis ligoninėje, Pittsburghe. Ligos krizė jau pergyveno, bet gydytojas sako, kad dar keletą savaičių teks praleisti lovoje.

NUMIRĖ KARDINOLAS O'CONNELL

Boston, Mass. — Šeštadienį, balandžio 22-ą, pasirgęs plaučių uždegimu, numirė 84 metų amžiaus Katalikų Bažnyčios dignitaris kardinolas William O'Connell.

Iškilmingos laidotuvės įvyks penktadienį, balandžio 28-tą. Laidotuvėse dalyvaus Apaštališkojo Sosto Delegatas, kardinolai, vyskupai, arkivyskupai, kunigai, valstijos ir įvairių visuomenės luomų atstovai ir vadai.

Velionis yra kilęs iš vargingos Lowell, Mass., dirbtuvės darbininko šeimos. Savo gabumais, pasiaukojimu, pamaldumu ir darbais jis atsiekė Katalikų Bažnyčios vadovietos ir įgijo didelę pagarbą netik katalikų, bet ir kitatikų.

SUNKUS GYVENIMAS GUDIJOJE

Iš Londono mums praneša, kad okupantai Gudijoje suorganizavo Centrinę Baltgudijos Tarybą. Jos pirmininkas—dr. Radoslaw Ostrowski. Prie Gudijos priskirti: Minskas, Sluckas, Naugardėlis, Baranovičiai, Slonimas, Vileika ir Glėbokie. Kai kuriuose jų apskrčiuose prieš karą buvo apsiečiai lietuvių. Gudijoje pašaukta į vadinamą, Krašto apsauga visi vyrai (aukščiausi suminėtose apylinkėse) net penkiolikos įvairių metų gimimo. Apskritai, Gudijoje dabar gyvenimas sunkus—gyventojus spaudžia okupantai naciai, savai šeimininkauja lenkų požeminė kariuomenė, dar kitaip—bolševikų atsūstieji parašutininkai ir kiti agentai.

Naciai Kaune areštavo J. Pikčilingį ir Peckaitį.

LRKSA = LIETUVIŲ TVIRTOVĖ

Rašo KUN. PR. M. JURAS, buvęs LRKSA Dvasios Vadas

(Tęsinys)

„Jei aš kalbėčiau žmonių ir angelų kalbomis, bet neturėčiau meilės, aš būčiau, kaip žvangantis varis ir skambantis kimblas. Jei turėčiau pranašystės dovaną, žinočiau visas paslaptis ir visokį mokslą... o neturėčiau meilės, aš esu niekas“ (I. Kar. 13, 1-2).

Meilės, pasišventimo, Mokytojas bei Šaltinis yra Kristus. Tas Šaltinis gali atgaivinti kiekvieną meilės ištroškusią sielą. Ta meile spinduliuojančios individų sielos sildo ir įneša jaukumą į šeimos židinį, organizacinį, visuomeninį veikimą ir į kiekvieną bendradarbiavimą. Labdarybės idėja ypatingai vainikuojama artimo meilės aureole. Labdarybės dirvoj daugiausia reikalinga sutelktinių jėgų. Plačiuose rėmuose vykdyti labdarybę tarnauja mūsų Susivienymas. Jis kasmet daugelį narių sušelpia ir varge ašaras nušluosto. Lengva suprasti, kokią pagūdą pašalpa teikia našlėms, našlaičiams ir ligoniams jų nelaimę sumažindama ar pašalindama. Materialių gyvenimo sąlygų pagerinimas pakelia ir dvasinį šelpiamųjų būvį. Nors laikinai jie laimės patiria, reiškia dėkingumo jausmą organizacijos bendruomenei ir Dieviui. Vargė viens kitą vaduodami susirišam broliška meile. Pašalpos mokslo įstaigoms, tėvynės prieglaudoms ir tautos reikalams dar platesnėmis linkmėmis paskleidžia artimo meilės vaisius. Vargšai vaikučiai ir jaunimas gauna apšvietimą, religinį išauklėjimą ir materialę paramą. Tauta turi didesnės galimybės sustiprinti ekonomines ir dvasines pozicijas kovai su priešais.

Priklausyti Susivienymui reiškia padėti artimui bendrai visokeriopą gėrį siekti ir ūgdyti tautos atsparumą tautiniams, tikybiniams, ekonominiams ir kitais atžvilgiais. Gal pagaltoti tenka, ar ne garbinga lietuviui katalikui priklausyti šiai organizacijai?

4. Moderniškas

Žmogaus protas ir kitos dvasinės bei fizinės pajėgos laikui bėgant atidengia žmogui naujų gamtos ir dvasios pasaulio pa-

slapčių ir gėrybių. Tokiu būdu pastumiamas ar kitas mokslo šakas pirmyn. Išgalėjusios ir vyraujančios naujos idėjos keičia laiko dvasią ir priduoja šimtmečiams charakteringą, vienokią ar kitokią kryptį. Žmonija pergyveno pagonijos vergovės, skolastikos, humanizmo, naturalizmo, materializmo bei mokslo pažangos idėjų laikotarpius, davusius jai atitinkamai vargą, dvasinių ir materialių gėrybių. Dabartinis XX amžius pasižymi technikos, civilizacijos ir kultūros mokslų žydėjimu. Šių mokslų pažangos vaisiais kas kart lengvinamas žmogaus gyvenimas. Dirbtuvėse mašinos pamaino sunkius ir sudėtinus darbininko judesius. Naujoviška statyba su patogiais butais ir pritaikintais įrengimais sumažina kasdienį šeimnininkės darbą ir rūpesčius. Chemijos, fizikos, medicinos ir kiti gamtos mokslai teikia žmogui populiaries—priemamas sveikatai apsaugoti žinias, paruoštas kosmetikos, maisto, buto ir kitas priemones. Spauda, teatras, muzika taip pat neatilieka nuo laiko dvasios, pataikaudami žmogaus skonius. O ką jau bekalbėti apie susisiekimą vandeniu, oru ir sauskeliais! Žmogus dabar nė žinoti nenori apie senovės vandens kelių būrinus laivus, apie sauskelių arklio traukiamą prekių prikrautą ar žmonių prisėdusį vežimą. Dabar jūrų vandens masės skrodžia kelių dešimtų tūkstančių tonų laivai su liuksusinėmis patalpomis, radio, garsiakalbiais ir kitais vėliausių išradimų įrengimais! Naujausios konstrukcijos didžiuliai orlaiviai oro erdves rėžia po kelis šimtus mylių į valandą ir kaip matai per Atlantą pasiekia Europos sauszemius! Šių dienų traukiniai-ekspresai geležinkeliais dumia po kelias dešimtis mylių į valandą ir žmogus trumpu laiku gali susisiekti su kitomis valstybėmis. Dabartinės technikos ir civilizacijos pažangos tikslas duoti žmogui galimybės su mažiausiomis savo jėgų pastangomis, kuo daugiau naudoti ir smagumo iš gyvenimo turėti. Tiesa, technikos pažanga ir išradimai karo priemonių gamyboje neša žmogui prielaidas paskakas... (Bus daugiau)

26 TDO KONVENCIJA SUDEGĖ SALAKO APYLINKĖS MOTERIS PRASIDĖJO

Philadelphia, Pa. — Balandžio 20-tą prasidėjo 26-ji Tarptautinės Darbo Organizacijos (International Labor Organization) konvencija, kurioje dalyvauja 350 delegatų ir patarėjų atstovaujantių 40 tautų.

Ši TDO yra Tautų Sąjungos sekcija. Kaip Tautų Sąjunga, taip ir jos sekcijos karo metu, nors laisvai, bet gyvuoja ir ruošia planus ateičiai. Kaip Tautų Sąjunga, taip ir TDO savo reprezentantus turėjo ir Lietuva, vienok šioje konvencijoje Lietuvos atstovo nesimato.

Įdomu pažymėti, kad Sovietų Rusija į šią konvenciją delegatų neatsiuntė. Konvencijai pridudoma didelė reikšmė. Prezidento Roosevelto žodžiais, TDO yra „sprendimų ir akcijos agentūra“ socialiuose ir ekonominiuose klausimuose.

LIETUVOJE STEIGSIĄ TINKLŲ FABRIKĄ

Didelis trūkumas tinklų jaučiamas Lietuvoje ir dėlto nebuvę išnaudoti visi žvejybos galimūmams. Nustatytą steigti tinklų fabriką, kurs gamintų tinklus iš ūkiuose išaugintų linų.

LIETUVOS ŪKININKAI NEPALAUŽIAMI

Visi žinome, kaip baisūs sunkumai užgulė Lietuvos žmones. Nežiūrint karo nelaimių Lietuvos ūkininkai parodo didelį gamumą. Skelbiama, kad Lietuvoje perėjais ūkiu metais grūdų derlius padidėjo 43%, kviečių gauta net 113% daugiau, avių 109%, daržovių išauginta net 104% daugiau, o linų 50% daugiau ir vilnų 32% daugiau. Gaila tik, kad daugelį iš tų produktų okupantai atima, bet ateis laikai, kai lietuviai gyvens sau.

LIETUVOJE VARGAS SU MALŪNAIS

Antram malimo laikotarpiui, kurs prasidėjo šių metų sausio 1 d., Lietuvoje duoti leidimai naudoti malūnų patarnavimą tik tiems ūkininkams, kurie okupantams atidavė nustatytus grūdų kiekius. Nuo šių metų sausio 1 d. visiškai užginta privatiems ūkininkams maltis kviečius.

Washingtonas. — Balandžio 21 dieną paskelbta, kad balandžio 6-tą Carribbean rajone nukrito jūron „Catalina“ lėktuvas. Viešas asmuo žuvo, 14 dingo.

Londonas. — Balandžio 21-mą apie 400,000 geležinkeliečių gavo pakelimą algių—po vieną dolerį į savaitę.

LRKSA 54 SEIMAS ĮVYKS LIEPOS 24-26, 1944 SCRANTON, PA.

VISOS KUOPOS PRAŠOMOS VISU RIMTUMU
RUOŠTIS SIAM SVARBIAM SEIMUI

54 Seimas turės apsvarstyti ir išspręsti labai svarbias organizacijos problemas. Dėlto į Seimą visos kuopos raginamos ruoštis visu rimtumu. Kuo daugiau kuopų Seime dalyvaus, tuo yra didesnis jo autoritetas. Seimas, kaip žinote, turi teisę taisyti konstituciją, leisti naujus įstatymus, taisykles nariams ir jų pašalpgaviams.

Kuopos, ruoškite Seimui įnešimus ir siųskite Įstatų Komisijai prisilaikant konstitucijos 5-jo straipsnio paragrafų:

1. Bile geram stovy kuopa ar narys turi teisę paduoti su-
manymą taisyti Konstituciją.
2. Toks sumanymas turi būti pasiųstas raštu Konstitu-
cijos ir Įstatų Komisijai ne vėliau birželio 5 d. Komisija
tokius pataisymus, jeigu jie nepriešingi valstybių įstaty-
mams, studijuos ir paskelbs Susivienymo organe ne vėliau
trisdešimt (30) dienų prieš Seimą.
3. Visos pataisos liečiančios Susivienymo Konstituciją.
Įstatus ir taisykles, turi būti pasiųstos tiesiog Statutų Kom-
isijai. Tikslai šiai komisijai rekomenduojant tokios pataisos
bus patiekios Susivienymo sekančiam Seimui apsvarstyti.

Kitus 54-ji Seimą liečiančius reikalus paskelbsiu vėliau.
LEONARDAS ŠIMUTIS,
LRKSA Prezidentas

NACIAI PASMERKĖ MIRTI UMBRASĄ

Vokiečių kontroliuojama Lie-
tuvos spauda praneša, kad darant
kratą pas lietuvių Umbrasa. Klai-
pėdoje, policija rado didelį kiekį
kralikų. Jie esą buvę pavogti ir
pardavinėjami juodojoje rinkoje.
Umbrasas esąs buvęs keletą kar-
tų baustas anksčiau, dabar gi—
pasmerktas mirti.

Kiek Leidžiama Suvalgyti Lietuvoje

Net ir kaimo ūkininkams nu-
statytos normos, kiek jie gali
maistui sunaudoti javų: kiekvie-
nam asmeniui per metus leidžia-
ma sunaudoti 140 kilogramų ru-
gių (ir kitų grūdų). 12 kilogra-
mų miežių ir 15 kg. žirnių (kilo-
gramas yra apie du su puse sva-
ro). Tik klausimas, ar visi ū-
kininkai gali turėti sau net ir to-
kias normas, kai okupantams pri-
valo statyti javų kiekius, dides-
nius negu ūki pajėgumas lei-
džia.

8 ŽUVO 10 SUZEISTŲ

Coffeyville, Kansas. — Balan-
džio 23-čią vietos refinierijoje į-
vyko sprogimas dėl kurio žuvo 8
asmenys, kiti 10 sužeisti. Kai
kurių žuvusių kūnai visiškai su-
degė.

NENUTRŪKSTANTI EILĖ ŠVENTŲ MISIŲ UŽ LIETUVOS LAISVĘ!

Balandžio 29—Sv. Jurgio par., Utica, New York.
Balandžio 30—Sv. Petro ir Povilo par., Elizabeth, N. J.
Gegužės 1—Sv. Petro ir Povilo par., Elizabeth, N. J.
Gegužės 2—TT. Dominikonų Kolegija, Providence, R. I.
Gegužės 3—Sv. Jurgio par., Bridgeport, Conn.
Gegužės 4—Sv. Trejybės par., Hartford, Conn.
Gegužės 5—Sv. Kryžiaus par., Dayton, Ohio
Gegužės 6—Visų šventų par., Chicago, Illinois
Gegužės 7—TT. Jėzuitų Kolegija, Spring Hill, Alabama.
Gegužės 8—Nesiliaujančios Pagalbos par., Cleveland, Ohio
Gegužės 9—Sv. Marijos Villa, Elmhurst, Pa.
Gegužės 10—Sv. Kazimiero par., New Haven, Conn.
Gegužės 11—Sv. Mykolo par., Scranton, Pa.
Gegužės 12—Sv. Juozapo par., Duryea, Pa.
Gegužės 13—Seserų Pranciškiečių koplyčia, Pittsburgh, Pa.
Gegužės 14—Sv. Ritos par., Haverhill, Mass.
Gegužės 15—Sv. Marijos par., Wyanamie, Pa.
Gegužės 16—Sv. Petro ir Povilo par., Hazleton, Pa.

Malonėkite pažūrėti, kuriomis dienomis išpuola jūsų parapijai turėti
sudėtinės Misias už Lietuvos laisvę. Būtu gera, kad kuo daugiausia parapi-
jiečių dalyvautų tose Misiose ir karštai melstų už Lietuvos laisvę: Sventos
Misios yra galinga malda!

MALDOS APAŠTALAVIMAS
St. Robert's Hall Pomfret Centre, Conn.

LIETUVIŲ R. K. SUSIV. AM. OFICIALIS ORGANAS

G A R S A S

Išleina Ketvirtadieniais Redaguoją M. ZUJUS

PRENUMERATOS KAINA:

Jungt. Am. Valst. metams \$2.00, pusei metų \$1.00; užsienioose metams \$3.00. Skelbimų kainos sulig pareikalavimu.

LITHUANIAN R. CATH. ALLIANCE OF AMERICA OFFICIAL PUBLICATION "GARSAS"

Published every Thursday by the Lithuanian R. C. Alliance of America.

YEARLY SUBSCRIPTION RATES:

United States of America \$2.00, Foreign countries \$3.00. Single copy 5c. Advertising rates on application.

"GARSAS"

73 East South Street (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa. PHONE: Wilkes-Barre 3-4711

SLAPTOJI LIETUVIŲ KOVA PRIEŠ MILŽINĄ OKUPANTĄ

Mirtis pašautojo knygnešio. — Kruvinomis kojomis slapta per sieną. — Kaip apgaudinėdavo rusų sargybinius. — Knygas veždavo... grabe. — Slapti laikraščiai deguto statinėse. — Įvairūs nuotykių

Išjauškime į vieną lietuvio knygnešio tragediją. Einant per sieną gabų, pasišventusių knygnešių Vinca Čižauską pastebėjo sargybinių:

"Emė šaudyti... Kulkos iš visų pusių smigo vargšą, o jis, sužeistas, tik bėgo, slėpęs kiek galėdamas. Pagaliau šaudymai aptilo... O Vincas vis bėgo ir bėgo, gelbėdamas ne tiek save, kiek lietuviškas knygas ir laikraščius... Pagaliau, matyti, jam daug kruvo nutekėjo, neteko jėgų, parpuolė kniupščias į bulvianas ir apalpo. Didelis ir sunkus ryšulys su knygomis, kurį buvo prisirišęs prie nugaros, užkrito ant nelaimingojo Čižausko galvos! Ryšulys prisilgė jo galvą prie purios smiltinės dirvos ir užtroškino jį. Nelaimingojo kankinio lavoną po kelių dienų rado vietos žemaičiai." (Knygnešys, I, 213).

Tos baisios knygnešių kančios neturi išblėsti lietuvių atmintyje, tuoliau jas privalome prisiminti šiemet, švedami 40 metų sukaktį nuo to laimėjimo, kada pavergti lietuviai, vyžoti kaimiečiai susilaukė pergalės prieš galinąjį Rusijos carą, iškovoję spaudos laisvę.

Po 1863 m. sukilimo okupantai visiškai pasiryžo Lietuvą surusinti. Norėdami, kad lietuviai praprastų prie rusiško rašto, o vėliau ir prie jų kalbos bei dvasios, uždraudė lietuviams spausdinti knygas šimtmečiais įprastomis vartoti raidėmis. Lietuviai pajuto pavojų ir atkakliai stojo į kovą.

Mirties Pavojaus Einant Per Sieną

Knygnešiai spausdinius susikraudavo į pakus po tris, keturis pūdus ir daugiau (120-200 svarų). Stengdavosi pasirinkti naktį, kai siautė pūga, vėtra su lietuviu. Kad pėdų nepažintų, audavosi naginėmis, vyžomis, klumpėmis. Naginės ar vyžos beinančios dažnai nuplyšdavo, pradidavo kojų padai ir knygnešis kartais sieną perleidavo kruvinomis kojomis, persalęs... Kiti įsigudrinę netgi buvo įsitaisę baltus drabužius, kad būtų netaip pastebėti žiema. Norėdami nuyvlioti sargybinius, imdavosi visokių išmisių. Taip, vienoj vietoj—pasamdydavo vyrą, kurs mokėdavo bliauti avies balsu. Jis kai tik surinka, sargybinių ir puolasi į tą pusę, manydami, kad kontrabandininkai avis varo, o knygnešiai tuo tarpu ir pračina. Daugelis knygnešių turėdavo į ginklą, kurį mirties pavojuje tekdavo ir pavartoti. Mokėdavo ir išdaigų iškirsti: kartą knygnešiai pamatė, kad juos atsiveja raitas sargybinis. Jie pasitaikė ir persovė uriadniko arklį. Persekiojoją rusą nuginklavo ir suriše įgrūdą ir prapiauto negyvo arklio vidų. Pie-menys radę pasakė žmonėms. Po to įvyki uriadnikas buvo iškel-tas.

Knygnešys kun. J. Viksva, Palangos progimnazijos kapelionas, dažnai nusiveždavo caro muitinės valdininkus į Klaipėdą, gerokai juos pavaišindavo, prisikraudavo knygų ir ant vežimo pasisodinęs girtus valdininkus, pargisgabendavo didelius kiekus.

Nevisiems taip laimingai praeidavo. Kai kuriuos knygnešius net vokiečių žandarai pasigavę rusų policijai atiduodavo. Daugelis jau per sieną beedami sveikatos netekdavo. Sakysime, vienas knygnešius Žygaičių parapijoje užpuolė kareiviai. Neturėdami kur pasislėpti, šoko į Ežerūnos upelį ir pasinėrė, tik bur-nan viršų palikdami alsavimui. Tai buvo spalį mėn. vidury, kada Lietuvos jau gana šalta. Vandeny teko išbūti apie valandą.

Kelivai, važiuodami iš Palangos link Gargždų, parabežy, matydavo ne vieną kryželį. Paklausti kam jie, o gyventojai ir pasakoja:

— Čia knygnešį nušovė...
Laidotuvių Procesija,
o Grabe—Knygos

Spaudos draudimo metu lietuviai žinojo, kad jei pas juos rastų knygą ir pavogtą arklį, tai už lietuvišką knygą būtų daug daugiau nubūsti. Dėl to lietuviškas knygas, taip vargingai perneštas per sieną, turėjo labai slėpti. Jas slėpdavo tai aruode po grūdais, tai krosnyje (pečiuj) įtaisytose slėptuvėse, tai kapuose (pavyzdžiui, Kupiškio kėpų koplyčioje buvo įrengta knygų slėptuvė), slėpdavo bažnyčių bokštuose (Šv. Mikalojaus bažnyčioje Vilniuje lietuviai buvo įrengę draudžiamų knygų slėptuvę). Kadangi ir bažnyčias daug žmonių lankosi, o policijai ne taip jau patogiu sekti, tai kai kur bažnyčių bokštuose ar ant lubų buvo įrengta slaptų knygų skaityklos—bibliotekos. Kiti susipažinę su policijos namų sargais savo knygas paslėpdavo ant policijos namų aukšto. Kai kur žemėse buvo įtaisytos slėptuvės, su specialiai įtaisyta, gražiai atkeliamą vėlna, kiti vėl sugrūdavo į stogų šiaudus, kur knygas ne kartą pelėsu suėsdavo. Kiti nešdavo į miškus ir palikdavo kokio išpuvusio medžio drėvėje, ar paslėpdavo po akmenų krūva. Net ir skaityti lietuviškas knygas buvo labai pavojinga. Kai kurie skaitydavo naktia, jaujoje. Namuose skaitydami užsirašinėdavo duris ir langus užleisdavo. Buvo pasirengę, jei namus apsupty kratytojais: spausdinius į slėptuvę ar į pečių tuojau sumesti.

Didelis vargas buvo slaptasias knygas po kraštą paskleisti. Daugelis slėpė po drabužiais, įsitaisę tam net specialius maišečius. Kiti vežimuose po pelų maišais gabeno, ar važiavo apsidulkinę, lyg iš malūno. Kai kurie to gabendavo degutuotose bačkose, lyg jie būtų deguto pardavėjai.

Apžvalga

AIŠKUMAS SUTEIKTŲ RAMYBĖ

"Tėvynė" apgailestauja, kad nei vienas aukštas Amerikos pareigūnas nepadarė aiškių pareiškimų Lietuvos ir kitų Pabaltijos šalių ateities klausimu ir neišblaško abejonių ir įvairių įtarinėjimų.

"Mes dažnai savęs pasiklausysime: "Kodėlgi p. Hull ar kitas koks aukštas Suvienujų Valstijų pareigūnas nepasako, pavyzdžiui, sekamai; į kategoriją tų valstybių, kurios turės teisės draugišku pasikalbėjimu ir susitarimu nustatyti savo sienas, įeina Lietuva, Latvija ir Estija. Mes taip dažnai galvoje mesime, kad ypač paskutiniu laiku iš Maskvos būnija ir būnija, būk Pabaltijos valstybės priklausoma Sovietų Rusijai, nes jos, būk tai, 1940 metais "nusišalavusius" prisidėti prie sovietinių "respublikų... Tiesa, mes žinome, kad tai yra Stalino dirbtinas melas, bet kuomet Suvienujų Valstijų aukštieji pareigūnai pastarosiose savo kalbose Pabaltijos valstybių žmonėms nepada Stalino subfabrikuoto

Daugelis mokėsi knygrišių darbų, kad lengviau būtų naujas knygas žmonėms išprausti. Kai kurie buvo įsigudrinę suvaidinti kresčių gabenimą, kur vieton drobių skryniuose buvo knygos. O buvo ir tokių gudruolių, kurie gaudavo grabą, prikraudavo jį knygomis, gaudavo moterų-vere-kėjų ir taip prasmukdavo pro budriąs žandarus akis. Kiti net suvaidindavo lyg tikras laidotu-Res-tas ir pasiekė miestelį su knygu pilnu grabu smukdavo kur į saugią vietą. Už tat kaip gi vertindavo žmonės tas taip sunkiai gaunamas slaptas lietuviškas knygas! Vienas knygnešys pasakoja, kad apsikabino jį kartą kaimietis, atvykęs su knygomis ir džiaugdamasis kalbėjo:

— Nebūčiau taip nudžiugęs, jei tėvas būtų iš kapų atsikėles, kaip dabar tokio brangaus turto sulaukęs.

Keistas Testamentas

Knygų platinimas buvo labai pavojingas darbas. Buvo įsistegusios slaptos draugijėlės ar taip pažįstamų būreliai, kurie knygas tarp liaudies sklaidavo. Kartais nežymiai įvynioje ir paštu pasiusdavo kokį slaptą laikraštį, knygą. Kiti eidami į bažnyčią po drabužiais pasikišdavo atsisaukimų ir su procesija eidami aplink bažnyčią nežymiai išbaršydavo, o jau susirinkti buvo kam. Kiti tiesiai ant šventoriaus, pglavinėdavo slaptas maldaknygas, pastatė sargyba. Kai kurie elgetomis pasirengę krepšiuose nešio lietuviškas knygas arba tyrusį stovdavo tarnauti į smulkę, kad per atvažiuojančius ten žmones būtų lengviau draudžiamas knygas išskirstyti. Kun. Sederavičius po pažastimis turėjo slaptus kišenėlius knygoms, iš kur išsitraukdamas dalino žmonėms. Kai kurie kunigai kalėdodami slaptai dalino knygeles ir laikraščius, netgi buvo įsteigę slaptas bibliotekas, dalino elementorius. Kun. Šlamas mētydavo ant kelio lietuviškas knygas, kur žmonės dažniau vaikščiūdavo, kad jie susirinktų. Kun. Kasperavičius už 300 rublių slaptai išspausdino 15-000 gegužės mėn. knyglių ir jas išdalino nemokamai žmonėms. Daug knygų išplatindavo per Šiluvos atlaidus.

Lietuvių knygnešių atkaklumas ir patsišventimas kovoje su Rusijos milžinu dėl spaudos laisvės buvo nepaprastas. Teisingai vienas iš jų pasakė:

"Kiekvienos lietuviškos knygos lapas buvo knygnešių baime ir pavojais praustas."

K. J. Prunskis

melo atmušti—yra plati dirva nedraugingiems dabartinės administracijos elementams daryti visokias bauginančias interpretacijas. Bet jei būtų syki ir ant visados pareikšta tai, ką mes aukščiau minime—toms interpretacijoms ir tiems bauginimams jau visai nebūtų dirvos.

"Tuo pačiu ir Pabaltijos valstybių žmonių širdys atslūgtų, nes jie žinotų, kas jų laukia po karo. Dabargi jie, lyg akli dienos šviesoje, graibstosi visokių sensacingų interpretacijų ir nežino, kur jie, po karo atsidurs: ar susilauks šviesesnės ateities ar Stalino amžinų retėžių..."

NEVALIA NUSTOTI VILTIES

Savaitraštis "Amerika" rašo:

"Pracitą savaitę viename Iowa miestely mirė 81 metų senukė, pirmame pasauliniame kare žuvusio kario motina. Tai buvo paprasta moteriškė, bet iš visų jį išsiskyrė šiuo dalyku:

"Per 25 metus jį savo kambario lange laikė degančią lempą, kurios šviesa turėjo parodyti sūniui kariai kelią į namus. Nors sūnus karys mirė kėviuomenėje ir motina tai žinojo, bet ji žibino lempą dieną ir naktį, nes taip buvo pažadėjusi savo sūniui.

"Šį senukę turėtų būti pavyzdžiu lietuvių tautos nariams. Kova dėl lietuvių tautos gyvybės neretai atrodo nepaprastai sunki, bet nevalia nustoti vilties! Prieš akis turi spindėti vilties žibintas, rodąs kelią net ir didžiausioje tamsoje ir nevilties aplinkumoje!"

"DRAUGAS" APIE LRKSA

Dienraštis "Draugas" pirmąs tvirtą LRKSA finansinę padėtį, ragina lietuvius katalikus daugiau dėmės apdrauda savo lietuviškoje katalikiškoje fraternalėje organizacijoje.

"Mūsų žiniomis, LRKSA centro valdyba iš savo pusės viską yra padariusi, kad daugiau naujų narių laimėti. Tačiau tat darbą sunkino ta aplinkybė, kad šiuo metu visų veiklesnių žmonių laikas yra aukojamas Amerikos karo pastangoms.

"Bet, nepaisant visų aplinkybių, lietuviai katalikai turėtų kreipti žymiai daugiau dėmesio į šią organizaciją. Juk, nežiūrint kokiais laikais gyvename, turime būti pavalgę, apsi-rengę ir pastogę turėti. Šiais laikais ir apdrauda yra vienu iš gyvenimo būtinų dalykų. Res-tas kuris iš mūsų nėra apsi-draudęs. Žinant, kad saviskė organizacija (LRKSA) yra ir katalikiška, ir lietuviška, ir turinti tokius pat apdraudas skyrius, kaip ir bet kuri apdraudos kompanija, lietuviai katalikai pirmoje vietoje turėtų rūpinti apdrausti savo gyvybę ir sveikatą savoje — lietuviškoje katalikiškoje organizacijoje."

BOLŠEVIKAI TURĖS SKAITYTI SU ALI-JANTAIS

"Vienybė" rašo:

"Tiek Lietuvos, tiek kitų mažųjų tautų nepriklausomybės klausimas priklausys nuo to, kaip anglams ir amerikie-

APIE PAKARTĄJĮ SUKILĖLIŲ VADĄ KOSTĄ KALINAUSKĄ

Lietuvių kova prieš pavergėjus rusus dėl laisvės tęsėsi iki pat rusų okupacijos pabaigos. Vienu iš XIX šimtmečio garsesniųjų sukilimo vadų, šalia kun. Mackevičiaus, buvo Kostas Kalinauskas. Šiemet sueina 80 metų nuo jo tragiškos mirties—jisai buvo pakartas 1864 m. kovo 23 d. K. Kalinauskas buvo sūnus neturtingo bajoro iš Gardino gubernijos. Mokslus išėjo Peterburge. Mylėjo Lietuvos liaudį, buvo išstvermingas, mokėjo dirbti, pasiaukoti, slėpti... Iš jo plunksnos išeidavo liaudžiai skiriami rašiniai, Užsiliėpsnojus 1863 m. sukilimui Lietuvoje, Kalinausko linija smarkiai skyrėsi nuo Varšuvos. Jo manymu, tik liaudimi galima pasitiktė, o bajorus reikalinga palikti nuošaliai, o jei nori bajorai stoti tálkon, jie turi prisidėti prie sukilėlių būrių ne savo apskričiuose, o ten kur jų nepažįsta.

Kalinauskas buvo vienas narsiausių sukilimo vadų, bet vėliau, matydamas, kad sukilimas

čiams seksis Europos invazi-ja. "Nežiūrint dabartinių laimė-jimų rytų fronte, be angly ir a-merikiečių pagalbos vargiai, ar rusai pajėgs nugalėti vokie-čius.

"Norėdamas gauti daugiau pagalbos, Stalinas bus privers-tas skaitytis su angly ir a-merikiečių reikalavimais.

"Nėra abejonės, kad tie rei-ka-lavimai palies ir Europos ry-tų tautų apsisprendimo klau-si-mą."

Šis senukę turėtų būti pavyzdžiu lietuvių tautos nariams. Kova dėl lietuvių tautos gyvybės neretai atrodo nepaprastai sunki, bet nevalia nustoti vilties! Prieš akis turi spindėti vilties žibintas, rodąs kelią net ir didžiausioje tamsoje ir nevilties aplinkumoje!"

NACIAI SIAUTEJA LIETUVOJE

Baudžia Šeimas Nestojusių Kariuomenėn

Anksčiau paskelbtos vyrų re-gistracija Lietuvoje neatnešė jų laukiamų vaisių—tik maža dalis vyrų registravosi. Be kitų re-presijų vokiečiai griebsė žiau-raus keršto prieš kitus šeimos na-rius: kai negali surasti mobili-zuojamų vyrų, areštuoja jų na-miškius. Tokiu būdu jau perei-tų metų rudenyje Lietuvoje bu-vo areštuota apie 400 šeimų.

Kauno apylinkėse įrengta kon-centracijos stovykla, kur dau-giau, kaip tūkstantis lietuvių studentų, tarnautojų, darbininkų buvo laikoma už neklusamą mo-bilizacijos įsakymo.

1922 m. gruodžio 21 d. išrink-tas antras Respublikos Preziden-tas Aleksandr. Stulginskis (Prezidento pareigas ejo nuo 1920 m. birželio 12 d.).

Sunku Pasiųsti Maisto Ištremtiems į Vokietiją

Šių metų pradžioje nacių kon-troliuojamose Lietuvos spaudoje buvo paskelbta, kad į Vokietiją darbas išvežtiems žmonėms iš Lietuvos tegalima siųsti maisto siuntinius ne sunkesnius, kaip pusę kilogramo (kiek daugeliam, kaip svaras), o iš Vokietijos į Lietuvą teleidžiama siųsti tik ketvirtadalis kilogramo.

LENKIJA, LIETUVA IR KITI KAIMYNIŠKI KRAŠTAI

Lietuvoje slaptai veikianti Laisvės Kovotojų Sąjunga, slap-tai spausdintame leidinyje, kaip mums iš Londono praneša mūsų korespondentas, taip įvertino Lenkijos poziciją:

"Lenkija panoro atimti Lietu-vai Vilnių ir sunkino jai padėtį Klaipėdoje—ir per visą laiką ne-turėjo draugo iš tos pusės; Len-kija panoro užgrobti Gudiją ir Ukrainą—ir istūmė tas tautas į Maskvos komunizmo glėbį; Len-kija prikibo prie Čekoslovakijos vieno apskrities—ir pati susilau-kė Vokietijos karo; Lenkija ta-vošė su Vokietija Rusiją padalin-ti, o pati tapo Rusijos ir Vokie-tijos padalinta.

"Lenkija turi atsiminti, kad da-bar yra XX tūri ir pozityvaus nacionalizmo amžius, ne grobi-mų, o interesus suderinimo am-žius. Ne lenkų, o aplenkusių lietuvių ir ukrainiečių bajorijos luomu likučiu vadovaujama Len-kija ejo dabartinio viską grobian-tio nacionalizmo keliais. Pleši-

mų keliai slidūs. Jie gali Len-kiją į penktą padalinimą nuvesti. Rusija, Lietuva ir Ukraina vis vien bus politiniai faktoriais Rytų Europoje. Lenkija turi jau dabar nusistatyti: kova ar tai-kis ir atsizadėti Želigovskiadų ne-garbingo metodo. Lenkija eina savo natūraliu vakarų interesų keliu; Lietuva ir Ukraina eina savo bendrų interesų keliu. Nuo vienos Lenkijos elgsenos priklausys taika ir rimtis Rytų Europo-jė."

Neturėdami smulkesnių infor-macijų, kas sudaro Laisvės Kovo-tojų Sąjungą, mes čia tik paduo-dame jų žodžius, iš savo pusės pridėdami, kad lenkų vyriausybės pareiškimas, jog Lenkija pa-sisako už Lietuvos laisvę ir yra pasiryžusi pagerbti teisėtus lie-tuvių reikalavimus ginčijamais klausimais, atidarytu kelią į pla-tesnį pavergtųjų kaimynų ben-dradarbiavimą, kurį lietuviai su visais kaimynais norėtų išplė-s-ti (LKFSB).

AUSTRALIJOJ DOMISI LIETUVIŠKA MUZIKA IR LIETUVA

Viena australų muzikos mėgė-jų draugija Brisbane suruošė, taip vadinamą, Lithuanian Music Recital, kurs įvyko Central Catholic Library Hall. Susirin-ko visi Brisbane lietuviai ir daug australiečių pasiklausyti žinių apie Lietuvą ir išgirsti lietuviškos kaimo muzikos. Muzika buvo demonstruojama plokštelėmis. Kalbėjo lietuvis kunigas Tamu-dijus. Pasisekimas buvo taip di-delis, kad prelegentas tuojau bu-vo pakviestas į kitą už 50 mylių esantį miestelį Southport pakar-toti tą muzikos demonstraciją aukštesnėj mergaičių mokyklo-j. Salė buvo pilna žmonių: studen-čių, mokytojų ir svečių iš mies-

to. Atidarymo žodį pasakė vie-tos kapelionas, pabrėždamas, kad Lietuva, nors yra mažas kraštas, bet pasižymi savyta ir spalvinga muzika. Paskata ir demonstra-cija užtruko apie dvi valandas, bet visi australiečiai klausėsi su su-sidomėjimu. Baigiant mokyklos vedėja pareiškė pasigerėjimą ir įvertinimą lietuviškos muzikos meno. Ji pirmą kartą savo am-žiuje girdėjusi lietuviškas melo-dijas ir lietuviškus žodžius, Taip-gi padėkojo už įteiktas knygeles: "Fifteen Liquidated Priests in Lithuania". Savo kalboje ji iš-reiškė užuojautą vargančiam lietuvių tautai. Palinkėjo, kad Lie-tuva vėl būtų laisva ir nepriklau-soma (LKFSB).

KĄ KITI RAŠO APIE LIETUVĄ IR LIETUVIUS

Ukrainiečių laikraščiai Ameri-koje skelbia apie partizanų kovas Lietuvoje ir apie pasikesinimą prieš gen. Kubiliūną, kurs buvęs sužeistas.

"Przewodnik Katolicki", atsi-koje skelbia apie partizanų kovas Lietuvoje ir apie pasikesinimą prieš gen. Kubiliūną, kurs buvęs sužeistas.

Net ir eilė kitų tautų laikraš-čių pažymėjo, kad, vadinamas, demokratinių lietuvių seimas New Yorke, kur buvo reikišamos mintys palankios Lietuvos pri-jungimui prie sovietų buvo or-ganizuotas komunistų.

"Przewodnik Katolicki", atsi-koje skelbia apie partizanų kovas Lietuvoje ir apie pasikesinimą prieš gen. Kubiliūną, kurs buvęs sužeistas.

"Ukrainiskii Golos" praneša, kad Argentinoje, tarp kitų už-darytų svetimomis kalbomis lei-džiamų laikraščių, uždarytas ir lietuvių kalba leistas "Momen-tas".

Ukrainiečių laikraštis Phila-delphijoje paminėjo kun. Vasi-liausko jubiliejų, įsidėdamas ir jo atvažiuoti (LKFSB).

GINKLUOTŲ JĖGŲ VADAI NORI DARBO DRAFTO ĮSTATYMO

Washingtonas. — Balandžio 20 dieną laivyno sekretorius Knox, karo sekretorius Stimson ir Maritime pirmsėdis Emory S. Land padarė bendrą pranešimą kas link darbo drafto įstatymo. Jie nurodo, kad šiais metais bus paimta į ginkluotas jėgas 1.400-000 vyrų. Dauguma iš jų bus iš-traukti iš svarbių apsaugos in-dustrijų. Jų vietos turi būt už-pildytos naujomis jėgomis, kitaip būtų sutrukdyta produkcija.

kongresą kaip galint graičiau darbo drafto įstatymą išleisti. Ar kongresas tokį įstatymą praves, ar ne, tuo tarpu nežinia. Tuo reikalu eina karšti ginčai už ir prieš.

LIETUVOJE TRŪKSTA METALO

Lietuvoje yra toks metalo trū-kumas, kad net kalvėse jaučiama jo stoka būtiniausių ūkio padar-gų taisymui ar arklų kaustymui. Metalo reikalu 1943 m. gruodžio 3 d. išleistas naujas patvarky-mas, pagal kurį tik 10 kilogramų seno metalo (geležies) leidžiama pirkti be specialaus leidimo.

1388 m. Vilniaus vyskupystės steigimas.

REPORT OF EXAMINATION OF THE LITHUANIAN ROMAN CATHOLIC ALLIANCE OF AMERICA

WILKES-BARRE, PENNSYLVANIA

AS OF

December 31, 1942

COMMONWEALTH OF PENNSYLVANIA
INSURANCE DEPARTMENT

I, GREGG L. NEEL, Insurance Commissioner of the Commonwealth of Pennsylvania, do hereby certify that the attached is a full, true and correct copy of the Report of Examination, made as of December 31, 1942, of the LITHUANIAN ROMAN CATHOLIC ALLIANCE OF AMERICA, located in Wilkes-Barre, Pennsylvania, as the same appears of record and remains on file with this Department.

In witness thereof, I have here unto set my hand, and affixed the Official Seal of this Department at the City of Harrisburg, this 18th day of November, 1943.

GREGG L. NEEL, Insurance Commissioner

Philadelphia, Pennsylvania
November 8, 1943

Honorable Gregg L. Neel
Insurance Commissioner
Commonwealth of Pennsylvania
Harrisburg, Pennsylvania

Dear Sir:

In accordance with instructions contained in Certificate of Authority No. A-42, dated January 25, 1943, an examination has been effected as of December 31, 1942 of the condition and affairs of the LITHUANIAN ROMAN CATHOLIC ALLIANCE OF AMERICA, incorporated under the laws of the Commonwealth of Pennsylvania, having its home office located at 73 East South Street, Wilkes-Barre, Pennsylvania.

Hereinafter appear statements of income, disbursements, assets and liabilities for the year ended December 31, 1942, together with such data and information as are pertinent to the control, operation and management of the association.

SCOPE OF EXAMINATION

The last examination of the association made as of December 31, 1939, was conducted by this Department under the Zone Convention Plan, and was participated in by the examiners of the State of Illinois and the Commonwealth of Pennsylvania, representing Zone 4 and 2 respectively.

The examination herewith covers the period from January 1, 1940 to December 31, 1942. All the association's books of original entry, ledgers and related accounting records were reviewed and subjected to extensive checks for selected periods. All annual statements were reconciled for the period with the general ledger figures. The assets were verified and valued and the liabilities established as of the latter date.

HISTORY

The association was originally incorporated as The Lithuanian Roman Catholic Alliance of America on January 6, 1906 by the Court of Common Pleas of Luzerne County, Pennsylvania, in accordance with the provisions of an Act of the General Assembly of the Commonwealth of Pennsylvania, entitled, "An Act to provide for the incorporation and regulation of certain corporations," approved the 29th day of April, 1874 and the various supplements thereto.

By a resolution adopted at the supreme convention of the association held in June 1942, the Charter was amended as to purpose and changing the name from "The Lithuanian Roman Catholic Alliance of America" to the present name of "Lithuanian Roman Catholic Alliance of America". This amendment was approved by the above named Court on October 5, 1942.

Charter recording will be found in the Office of the Recorder of Deeds in the above County in Charter Book No. 6, page 254, and the amendment in Charter Book No. 13, page 565.

PURPOSE

As provided for in the Charter, "The purpose of the corporation is to encourage among its members intellectual, moral and social attainments, inculcating charity and benevolence, assisting charity and benevolence, assisting its members by affording pecuniary aid in case of disability and issue death benefit certificates on life endowment and term plans, to establish subordinate branches or lodges and to that end to have an organization for beneficial and protective purposes to be sustained and supported out of fund or funds created by admission fees, fines, monthly, quarterly, semi-annual or annual dues paid by the members thereof."

MANAGEMENT

The association operates on a fraternal plan through a system of 250 subordinate lodges, each of which have representation in the convention, which is the supreme authority. Each lodge is represented in the convention by one delegate for each fifty members, and one delegate for the remainder, providing the remainder is at least twenty five members.

The convention meets in regular session every two years, the last being held on June 22-25, 1942, to elect officers and trustees for the coming two years, votes on changes in the By Laws and other business that should properly come before it.

Active management of the association is vested in the Executive Board. The schedule following shows the officers and trustees who comprised this board at the time of the examination:

TITLE	NAME	ADDRESS	BOND
Spiritual Director	Rev. J. Svagzdys	Brockton, Mass.	None
President	Leonard Simutis	Chicago, Ill.	None
Vice-President	Joseph Vaicaitis	Scranton, Pa.	None
Secretary	Wm. T. Kvetkas	Wilkes-Barre, Pa.	\$20,000.00
Treasurer	Jos. Yonakas	Pittston, Pa.	\$10,000.00
Trustee	Peter Karasauskas	Plymouth, Pa.	None
Trustee	William Abromitis	Tamaqua, Pa.	None
Medical Director	Dr. A. Rakauskas	Chicago, Ill.	None

Members of the executive committee with the exception of the secretary receive a fee of \$10.00 per day and expenses for attendance at meetings. The executive committee meets twice yearly in the months of February and August.

FIDELITY BONDS

Bonds as indicated in the foregoing schedule were placed with an accepted carrier and found to be in effect at the date of this examination. In addition to the bonds noted above the association also carries a blanket bond covering all lodge secretaries in the amount of \$1,000.00 each.

MINUTES

Minutes of the meetings held in behalf of the association were read and nothing therein appeared contrary to law or other than is normal to the conduct of the affairs of the association.

MEMBERSHIP

All Lithuanians of both sexes practicing the Roman Catholic faith's requirements, residing in the United States and Canada, may, after passing a medical examination, become members of the association.

Age limits as prescribed for the juvenile and adult branches operated by the association are as follows:

- Adult Branch 16 years to 55 years
- Juvenile Branch Birth to age 16

As at December 31, 1942 the association had 10,441 members in the adult division with insurance in force of

A D U L T			
Number of Certificates	Amount of Insurance	Number of Certificates	Amount of Insurance
In force December 31, 1939		10,435	\$5,561,850.00
Benefit certificates written:			
1940	\$169,300.00		
1941	252,150.00	1,091	557,950.00
1942	136,500.00		
Benefit certificates revived:			
1940	\$ 38,546.00		
1941	20,001.00		
1942	22,928.00	173	81,475.00
Benefit certificates increased:			
1940			
1941			
1942	\$ 1,250.00		1,250.00
Sum Total		11,699	\$6,202,525.00
Benefit certificates terminated:			
By death			
1940	\$108,850.00	228	
1941	105,750.00	215	
1942	106,850.00	200	
		643	\$321,450.00

MUNICH?

Officially treated "territory" by the ent...
Volume of mis-...
s out about...
By de...
most sug-...
a Dr...
point...
deals...
Total Terminated...
Total Adult Benefit...

LITHS IN THE SERVICE

Roy Yakus, All-Scholastic end...
from Luzerne in 1942 and All-...
Valley Basketball League guard...
left last week for boot training...
with the U. S. Marines.

Sgt. Charles Masonis of Lu-...
zerne, is still in the South Pacific...
and it is understood he has had...
a brilliant war record, participat-...
ing in nearly all major battles.

Charlie is the son of Mrs. Vic-...
toria Masonis who has four other...
sons in the service.

Alberta Bernatits, a...
Nurse Ann Bern-...
son has

In force December 31, 1939

Benefit certificates written:	1940	1941	1942
Benefit certificates revived:	1940	1941	1942

Benefit certificates increased:

1940	1941	1942	Total
\$ 5,752.50	6,785.00		12,537.50

Benefit certificates terminated:

By death	1940	1941	1942	Total
By lapse	1940	1941	1942	

Benefit certificates terminated:

By death	1940	1941	1942	Total
By decrease	1940	1941	1942	

Total Terminated 317 \$8,239.00
Total Juvenile Benefit Certificates in Force 12-31-42 408 \$ 92,215.50

\$5,573,275.00, and 408 juvenile members with insurance in force of \$92,215.50, a combined total of 10,849 members with insurance in force of \$5,665,490.50.

Following appear schedules of both the adult and juvenile divisions showing changes of membership and insurance during the period under review:

CERTIFICATES AND RATES

In pursuance of the objects of the association certificates are issued to adult members under the following plans:

- Class A—Endowment at age 85
- Class B—Twenty payment life
- Class C—Twenty year endowment
- Class D—Endowment at age 60

At the present time, rates and reserves are based on the American Experience Table of Mortality with an interest assumption of 3 1/2%. Prior to January 1, 1936, the association issued whole life certificates with rates and reserves based upon the National Fraternal Congress Table of Mortality with interest at 4%. While such certificates still represent the greater part of insurance in force, no new ones have been issued since that date. These old certificates provided for no non-forfeiture provisions.

The certificates now being issued provide for the following:

- Paid-Up Endowment Insurance
- Extended Insurance and Pure Endowment

Certificates are issued in amounts varying from \$150.00 to \$2,000.00. The following certificates are issued to juvenile members:

- Class A—Term to age 16
- Class B—Whole life
- Class C—Twenty payment endowment at age 85
- Class D—Twenty year endowment

Except for the term to age 16 certificates, which use the Standard Industrial Table of Mortality, all rates and reserves are computed as are those for the adult certificates. Juvenile certificates, other than term to age 16, provide for cash surrender values as well as paid-up or extended insurance.

Disability benefits are also available to members in amounts varying from \$3.00 to \$12.00 per week for which premiums are charged ranging from \$.30 to \$1.05 a month. Sick benefits may be received after a six day waiting period and are payable in four periods with a year's interval between each. The first two periods of 90 and 60

cial science in 1937. Before he...
joined the Army, April 14, 1942...
he was engaged in juvenile delin-...
quency work for the State of...
Pennsylvania. Lt. Aleksa served...
as an enlisted man until Jan. 21...
1943 when he received his com-...
mission as 2nd Lieutenant, and...
was chosen to attend the Harris-...
burg AAF Intelligence School. Upon graduation, he was assign-...
ed to the Troop Carrier Com-...
mand. He was promoted to the...
rank of 1st Lieutenant June 25...
1943, and sailed for overseas duty...
with his unit in September, 1943.

SERGEANT VISITS HERE

Sgt. Edward Urbanavitch, US...
Corps, recently returned...
twenty-two months active...
in the South Pacific and...
by his wife of...
C., visited his...
in-law, Mr. and...
Mrs. Urbanavitch of Main

concerned. Thirdly she has said...
that sovereign rights and self-...
government are to be restored to...
those who have been forcibly de-...
prived of them.

The Baltic States have as much...
right to their independence as...
the other small European na-...
tions. Even if Russia had not...
signed the Atlantic Charter her...
previous relations with Latvia...
Estonia and Lithuania were...
based on peace Treaties conclu-...
ded in 1920, whereby these coun-...
tries became separate states. Re-...
presentatives of Russia under...
Lenin "voluntarily and forever"...
renounced Russian sovereignty...
over these territories.

(The Weekly Review, London, January 1, 1944.)

BOOK NOTES

1. *Timeless Lithuania* by Dr. Owen J. C. Norem, former United States Minister to Lithuania, American Friends of Lithuania, 6820 Superior Ave., Cleveland.
2. *Exiled to Siberia and in a Bolshevik Prison* by Rev. J. Prunskis (in the Lithuanian

Of the above stated premium for disability, \$.10 per month is credited to the expense fund.

PLAN OF OPERATION

All dues and assessments are collected by the local lodge secretaries and transmitted during the current month to the home office. Members are given a three month grace period for the payment of dues before being lapsed. New members are obtained through the efforts of the present members and part time organizers. All certificates other than term, provide for a modified preliminary term in the first year of membership and the excess in the mortuary dues for the first year is credited to the expense fund.

In addition to the mortuary and disability dues, a per capita tax varying between \$.15 and \$.20 per month is charged each member for the support of the expense fund. Members also pay \$.10 per year for the support of the welfare fund which is used for charitable purposes.

The association maintains a membership file, in which payments from individual members are recorded to control premiums receivable from local lodges. A branch report premium receipt control file is also maintained. An extensive test check of these files indicated that all dues are paid during the current month and no dues are paid in advance.

FINANCIAL STATEMENT

Following appear schedules of income and disbursements for the year 1942 and assets and liabilities as of December 31, 1942, also appears schedule showing distribution of assets and liabilities according to funds.

(To be continued)

KALNUOS BEKOPIANT

Kalnuos bekopiant yr vynuogiu medis,
po juo—gritelė vynuogiu rinkėjos.
Kloniu sapnuose širdis man ilgejos—
kalnuos bekopiant yr vynuogiu medis...

Einu—palydi gimtosios baladės,
dainuoja kvapios berželių alejos:
kalnuos bekopiant yr vynuogiu medis—
tai pasidžiaugsiu ten jaunas užėjės!..

Kazys Inčiūra

ADDRESS FOR FRATERNAL WEEK MAY 8-13, 1944

By MR. FARRAR NEWBERRY, Vice President National Fraternal Congress of America
(Distributed by National Fraternal Congress of America, 35 E. Wacker Drive, Chicago 1, Ill.)

For three-quarters of a century fraternal benefit societies have poured their treasuries into the lap of widowhood and the outstretched hands of orphaned children, until the sum so distributed has mounted into billions. Paralleling this staggering monetary payment runs the amazing record of fraternity in action; for these brotherhoods have built hospitals and sanatoria, and houses for the decrepit and infirm; they have furnished recreational facilities for millions of American boys and girls; they have established educational funds, and they have tended the bedside of their ill, their afflicted, their aged and their unfortunate members.

Thousands neighborhood meetings every year. Fifteen thousand loyal field representatives are soliciting new recruits. Five billions have been paid as benefits to members and beneficiaries, and nearly two billions comprise our present assets. Society Magazines have member circulations of five millions and reader interest to some twenty million Americans.

The record of fraternal cooperation in winning the war arouses small wonder. We consider the fraternal record at the heart of the Nation's aid in the Mass. through the Scranton, Pa. society. Waterbury, Conn. New Britain, Conn.

- LABDARĶĪBES KOMISIJA
1. Pr. Jurevičius, 722 Montgomery St., W. Pittston, Pa.
2. K. Slamiene, P. O. Box 19, Forest City, Pa.
3. Julė Salasėvičienė, 16020 Nelamere Ave., E. Cleveland, 12, Ohio
JAUNIMO KOMISIJA
1. Jurgis Venslovas, 1267 E. 82nd St., Cleveland, Ohio
2. Pranas Katilius, 51 Capitol Avenue, Hartford, Conn.
3. Kun. Ed. Gradeckis, 339 Green St., New Haven, Conn.
4. Edvinas Jasaitis, 221 N. Main St., Pittston, Pa.
5. Genovaitė Kupstaitė, 28 Penn Street, Kingston, Pa.

WILL STALIN DICTATE AN EASTER MESSAGE

One would imagine that when another dictator seems to be preparing a huge land grab, this time in Eastern Europe, by the familiar pre-Munich methods, American public opinion would be alert and resentful. Unfortunately this is not the case. The average American... has been subjected to a tremendous fire of propaganda on behalf of Stalin's territorial claims. The Baltic Republics of Lithuania, Estonia... 25 full quota of... virta do-pacts, conclude... vertės ka- of the... ir trys dovanos 5 dolerius karo ženklelių. Kuopų viršininkai ir visi

CLEVELAND, OHIO

Iš LRKSA 142-ros Kuopos Susirinkimo
LRKSA 142-ros kuopos laikytame balandžio 13 d. susirinkime nutarta surengti kortavimo vakarą bendrai su Šv. Jurgio parapija ir išrinkta komisija šio darbo vykdymui—P. Glugodienė, Pranciška Skužinskienė, Barbora Jakičienė, U. Vyšniauskienė, J. Venslovas, p-lės Elena ir Ona Jaciūtės ir pirm. Jonas Zeunis. Taigi dalis narių pasižadėjo būti bendradarbiais.

Parengimo diena nusikirta birželio 10 d. ir bilietai jau parūpinėti. Komisija stoja į darbą. Kortavimo vakaras bus su dovanomis ir prie įžangos bilieto dovanos. Komisija anksti daro kvietimą dėl geresnio pasisekimo. Aukotojų bei pasižymiusių bendradarbių vardus suminėsiu kitose žiniuose. Pratomas geras šio vakaro pasisekimas. P. G., koresp.

JONAS J. BAKŪNAS, 4 Poplar St., Waterbury, Conn., numirė balandžio 7, 1944, palaidotas balandžio 10-tą iš Šv. Kryžiaus bažnyčios parapijos kapinėse.

JUOZAS SLAVINSKAS, 200 E. Ogden St., Girardville, Pa., numirė balandžio 5, 1944, palaidotas balandžio 10-tą iš švento Vincento bažnyčios parapijos kapinėse.

MARTYNAS ČEPAITIS, gyv. 1121 Albright Ave., Scranton, Pa., numirė balandžio 5, 1944, palaidotas balandžio 10-tą iš Šv. Juozapo bažnyčios parapijos kapinėse.

ALEKS. KAZLAUSKAS, 45 W. Field St., Nanticoke, Pa., numirė balandžio 13, 1944, palaidotas balandžio 18 iš Šv. Marys bažnyčios St. Joseph's kapinėse.

JUOZAS LINKUS, 1646 W. Lynn St., Shamokin, Pa., numirė balandžio 5, 1944, palaidotas balandžio 10-tą iš Šv. Mykolo bažnyčios parapijos kapinėse.

Amžiną atilsį suteik jų sieloms, Viešpatie, o šviesybė žina tegu joms šviečia per amžių amžius!

rašėiai rašė apie jo gyvenimą ir veikimus. Balandžio 12-tą palaidotas iš lietuvių Šv. Kryžiaus bažnyčios. Buvo Altoriaus dr-jos nariu, tai bažnyčioje prie karsto degė daug žvakių.

Kleb. kun. Praspalius, atlaikė giedotas šviesias šv. Mišias (nes Velykų metu negali laikyti gedulingų Mišių). Po Mišių pasakė gražų pamokslą apie jo darbuotę. Palaidotas Kalvarijos kapinėse.

Paliko nuliūdime tėvus, brolius ir seseles. Duok, Viešpatie, Jo sielai amžiną atilsį! A. S. Vaitkus

1604 m. rugsėjo 25 d. Lietuvos etmonas Karolis Katkevičius ties Baltakmene su 1150 kareivių sumušė 7000 švedų. Švedų žuvo 3,000, o lietuvių 81 ir 100 sužeistų.

Užsirašykite Amerikos LIETUVIŲ NAUJENAS Mėnesinis žurnalas, 28 puslapių, pavaiškuotas ir daug skelbimų. Kaina \$1.00 metams. Adresas: LIETUVIŲ NAUJENOS, 332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

VIMAS NAMINIS FRONTAS

Seimininkės Turi Laukti Tikro Popierinių Maišelių Trūkumo

Karo Produkcijos Istaiga praneša, kad popiermalkių dalis, skiriama popierinių maišelių gaminiui, rodo, kad detaliniam ir urminiam vartojimui antrajam metų bertsiniui maišelių išteklis bus mažesnis nei trečdalis prieškarinių ištekliai.

Howard Coonley, WPB Konservavimo skyriaus direktorius pareiškė, kad "Paprastai sakant, esamieji paskirstymai reiškia, kad vienas naujas maišelis ar vyniojimo popierius turi atstoti tris ar keturis vartotus prieš tai, kada šis kraštas įstojo į karą."

McNutt Numato Platesnį Invalidų Veteranų Naudojimą

Paul V. McNutt, WMC pirmininkas, pareiškė, kad šio karo metu, atrodo, karo gamybos fabrikuose bus galima panaudoti daug didesnį procentą suinvalidintų šio karo veteranų, nei praėjusio karo metu, kadangi karo gamybos fabrikuose vis daugiau ir daugiau samdo asmenis, turinčius fizinius trūkumus.

Paskutiniai tyrimai apie turinčių fizinius trūkumus darbininkų panaudojimą rodo, kad jų 1943 metais buvo pasamdyta maždaug septynis kartus daugiau, negu 1940 metais.

Mr. McNutt toliau tęsė, kad "Mes negalime ignoruoti to fakto, kad tūkstantčiai iš fronto sugrįšiančių vyrų bus priskaitomi prie turinčių fizinius trūkumus. Šamdomųjų statistika duoda mums vilčių, kad pramonės ir gamybos dabartinis nusistatymas link turinčiųjų fizinius trūkumus pasiliks toks pats ir pokariu laikui."

Naujieji Batų Kuponai Galios Nuo Gegužės 1 d.

Orlaivių ženkleliai Nr. 2, Karo Racionavimo Trečioje Knygėlėje, galės būti vartojami pirmimui vienos poros batų pradėdam nuo gegužės 1, 1944, pareiškė Kainų Administracijos Istaiga. Šis ženklelis galios neribotai, lygiai kaip ir orlaivių ženklelis Nr. 1, kuris dar tebeegaliavo.

Kaip anksčiau pranešta, ženklelis Nr. 18 iš Karo Racionavimo Pirmos Knygėlės, kurios galiojo vienos poros batų pirkimui nuo birželio 16, 1943, nustos galiojės balandžio 30 d.

OPA išleido smulkų pranešimą apie batų mėnesinę gamybą ir vartojimą, iš kurio matoma, kad 1943 metais racionuotų batų išdalinimas viršijo jų gamybą 53,000,000 poromis. Šis didžiulis eikvojimas inventorių atsargų, aiškiai rodo, kodėl buvo reikalinga sumažinti batų racionavimą civiliams.

Egzaminai į Pakraščių Sargybos Akademiją Gegužės 10

Per visą kraštą gegužės 10 ir 11 dd. bus egzaminuojami kandidatai įstojimui į J. V. Pakraščių Sargybos Akademiją. Priėmimas kadetais į minėtą akademiją bus daroma parenkant egzaminų būdu kandidatus, kurie turi būti nejaunesni kaip 17 metų amžiaus ir nesenesni kaip 22 metų amžiaus gegužės 1 dieną, 1944. Užklaunami dėl egzaminų vietos ir kitų informacijų turi būti siunčiami: Commandant, United States Coast Guard, Washington, D. C.

Degtukai Knygutėse Nustatytos Aukščiausios Kainos

Degtukai knygutėse, neturintiose komercinio skelbimo, buvo parduodami net po 20 centų už 50 knygučių, kaip skelbia Kainų Administracijos Istaiga. Dabar nustatytos aukščiausios kainos sekančiais: už 50 knygučių detalėse krautuvėse po 14 centų; gi

SLOGOS

Žmonės mano, kad gripas nėra pavojinga liga, kad tik persišaldymo liga. Taip manyti yra klaidinga, nes medicinos mokslas žino tokių sunkių susirgimų gripu, kad žmogus tik trumpai pasirgęs greit numirė.

Visi gali gripu sirgti—seni, jauni ir kūdikiai. Vienas žmogus gali apsikrėsti liga nuo kito, todėl ją vadiname limpama liga. Daugiausia susirgimų pasitaiko pavasarį ir rudenį, kada oras keičiasi, kada jis šaltas ir drėgnas, kada lengvai galima persišaldyti. Miesto žmonės daugiau serga gripu, negu kaime žmonės, jie tirščiau gyvena butuose ir lengviau apsikrečia. Gripu sergantys kosi ir čiaudi, tokiu būdu išplatina šimtus tūkstančių gemalų.

Kad nors gripu serga visokių amžių žmonės, bet pavojingiausia serga kūdikiai ir maži vaikai, nes iš gripo labai lengvai išsivysto plaučių uždegimas. Kūdikiai gripas pavojingas dėl to, kad jis negali per nosį kvėpuoti, imdamas motinos krūtį ar bonkutes spenelį jis greitai dūsta, negali atsikvėpti ir dažnai būna alkanas.

Suzugusiuose gripo komplikacijos gana greitai pasirodo—plaučių uždegimas, širdies liga, ausų uždegimas, ir tt. ir iš sveiko žmogaus gripas trumpu laiku padaro sunkiai sergantį.

Po kelių dienų po užsikrėtimo, žmogus pasijunta pavargęs, galvoje sunkumas, šaltis krečia, kosulys užpuola, temperatūra pakyla.

Kaip tik prasideda sloga ir temperatūra pakyla, tuoj reikia gulti į lovą; kitų neprisileisti. Maistas turi būti lengvas, kad neapsunkintų vidurių; geriausia visokis pieninis maistas. Tuštinimas turi būti tvarkingas. Nuodinga medžiaga persivalina su prakaitu, tad vakare patartina išgerti karštos arbatos su citrina. Reikia gerai apsikloti. Po to gerai apsitrinti ir pakeisti skalbinius, nes priešingai atveju labai lengva sušilusiam persišaldyti. Jei sloga didelė, geriausia yra pašaukti gydytoją, arba je užklausti kas daryti.

Daug geriau nuo ligos saugotis, negu apsikrėsti, sirgti ir gydytis. Apsisaugoti nuo ligos reikia savo kūną švariai užlaikyti. Ne tik dažnai per dieną, bet prieš kiekvieną valgį rankas plauti ir keisti drabužius.

Kūno mankšta, šaltas apsiplėvimas, saulė, grynas oras ir gėrimas daug vandens yra geriausi apsaugojimai nuo sunkios slogos.

Užsikrėtus gripu, nereik lankyti viešas vietas. Kitiems neperduokite. Fabrikuose ir dirbtuvėse darbininkai labai greitai vienas nuo kito užsikrečia. Vienas darbininkas gali labai lengvai persišaldyti, jeigu dirba šiltose arba karštosse patalpose, o po darbo eina į kitą kambarį, kurio temperatūra kitokia. Taip darydamas pats ligo užsikrečia ir tuoj kitus pavojun išstato. Kasmilijonai darbe valandų žūsta tik dėl darbininkų neapsižiūrėjimo.

FLIS

SVARBUS VYKDOMOSIOS TARYBOS NARIŲ IR DIDŽIOJO NEW YORKO KUOPŲ VEIKĖJŲ SUSIRINKIMAS

BROOKLYN, N. Y.—1944 m. balandžio mėnesio 20 dieną, 8 valandą vakare, Karalienės Angelių parapijos salėje, kampus So. 4th ir Roebing Sts., Brooklyn, N. Y., įvyko labai svarbus LRKSA Didžiojo New Yorko kuopų veikėjų susirinkimas, kuriame dalyvavo atvykę centro valdybos nariai: prezidentas Leonardas Šimutis, sekretorius Vincas T. Kvetkas, išdinininkas Juozas G. Joneika, N. Y. ir N. J. apskrities pirmininkas Stasys K. Lukoševičius, sekretorius Aleksas Spaičys, išdinininkas Vincas Pūkas; 115 kuopos sekretorius Adomas Bundonis ir M. Kučinskis; 134 kuopos pirmininkas Kazys Krušinskis, finansų sekretorius Kazys Eidukaitis, protokolų raštininkas Matas Skrodenis, Petras Montvilis ir Mykolas Varneckis; 135 kuopos atstovas Juozas P. Mačiulis.

Susirinkimą vedė St. K. Lukoševičius.

Pakviestas prezidentas Leonardas Šimutis savo kalboje labai aiškiai ir nuosekliai, trumpais bruožais, apibūdines Susivienymo praeitį, papasakojo apie dabartinį stovį ir padarė labai vaizdų pranešimą apie turėtą su New Yorko valstybės komisijonieriais pasikalbėjimą, kas link mūsų Susivienymo reikalų.

Be to, dar jis pažymėjo, kad šių metų liepos mėnesio pabaigoje šaukiamas LRKSA seimas Scranton, Pa., ir ragino New Yorko kuopas šiame seime gausiai dalyvauti.

Sekantis kalbėjo centro išdinininkas Juozas G. Joneika, kuris, papildęs L. Šimučio kalbą, dar pabrėžė būtina reikalingumą turėti bent kelis savo organizatorius, kurie eitų per namus ir prirėsinėtų į Susivienymą naujus narius, panašiai kaip kad insurance kompanijos daro.

Toliau pakviestas kalbėti centro sekretorius Vincas T. Kvetkas smulkmeniškai nupasakojo Susivienymo reikalus ir ragino kuopas susirūpinti naujų narių prirašinėjimu.

Paskui dar kalbėjo P. Mačiulis ir nurodė būdus dėl geresnio veikimo ir didesnio praplėtimo katalikiškos veiklos per Susivienymo kuopas.

Kalbėdamas Kazys Krušinskis, trumpais vaizdais nusakęs kai kuriuos praėjusius Susivienymo dalykus, reišė viltį, kad organizatorių pagalba organizacija dar gali labai daug nariais padidėti.

Toliau, įvairiais Susivienymo klausimais ir reikalais paeilui dar kalbėjo Petras Montvilis, Mykolas Varneckas, Matas Skrodenis, Vincas Pūkas, Aleksas Spaičys ir kiti.

Dar kiek pasitarus ir padarius planus dėl didesnio pagyvinimo ir pagerinimo veiklos Susivienymo gerovei, susirinkimas baigtas 11 valandą vakare.

S. K. Lukoševičius, LRKSA N. Y. ir N. J. apskr. pirmininkas

BALTIMORE, MD.

Svarbu Visiems

Pirmiausia negu užeis karščiai, LRKSA 13-ta kuopa nori duoti geresnę progą prisirašyti prie LRKSA 13-tos kuopos. Todėl raštininkas ir kiti valdybos nariai bus susirinkimų kambarį Šv. Alfonso parapijos svetainėje, penkiolika minučių po devynių (9-15) iki pirmai valandai P. M. balandžio 23 ir 30 dd.; gegužės (May) 7 dieną taip pat nuo ryto iki baigsis susirinkimas, nes gegužės 7 d. bus kuopos reguliaris susirinkimas.

Priimame į apdraudą ir pašalpą nuo \$150 iki \$2000 moteris, vyrus, vaikus ir merginas; vaikus prirašom nuo vienos dienos amžiaus. Jokios įsirašymo mokesčių nereikia mokėti.

Neatidėliokite, kad nesuvėluotumėte. Valdyba

JURGIS BRAZAUSKAS,

6115 S. Rockwell St., Chicago, Ill., numirė balandžio 5, 1944, palaidotas balandžio 10-tą iš Šv. Kryžiaus bažnyčios parapijos kapinėse.

JONAS J. BAKŪNAS,

4 Poplar St., Waterbury, Conn., numirė balandžio 7, 1944, palaidotas balandžio 10-tą iš Šv. Juozapo bažnyčios Kalvarijos kapinėse.

JUOZAS SLAVINSKAS,

200 E. Ogden St., Girardville, Pa., numirė balandžio 5, 1944, palaidotas balandžio 10-tą iš švento Vincento bažnyčios parapijos kapinėse.

MARTYNAS ČEPAITIS,

gyv. 1121 Albright Ave., Scranton, Pa., numirė balandžio 5, 1944, palaidotas balandžio 10-tą iš Šv. Juozapo bažnyčios parapijos kapinėse.

ALEKS. KAZLAUSKAS,

45 W. Field St., Nanticoke, Pa., numirė balandžio 13, 1944, palaidotas balandžio 18 iš Šv. Marys bažnyčios St. Joseph's kapinėse.

JUOZAS LINKUS,

1646 W. Lynn St., Shamokin, Pa., numirė balandžio 5, 1944, palaidotas balandžio 10-tą iš Šv. Mykolo bažnyčios parapijos kapinėse.

DAYTON, OHIO

Numirė Juozas Galdikas Balandžio 8, 1944, 5:30 po pietų numirė Juozas Galdikas-Goldick), sulaukęs 35 metų amžiaus. Jo tėvai Kazimieras ir Ona Galdikai yra LRKSA 191 kuopos nariai. Juozas, kaip motinėle man pasakojo, eidamas ketvirtus metelius sunkiai sirgo škarlatina ir dėl tos ligos prarado vienos kojos sveikatą. Daug vargo tėvai turėjo kol išauklėjo.

Į Dayton, Ohio, Galdikų šeima atvažiavo apie 24 metai atgal. Juozas lankė mokyklą. Kiek laiko lankė University of Dayton (katalikišką universitetą). Priklaušė prie Vėjų ir kitų draugijų. Darbavosi su jaunimu, buvo jų vadu sporto srityje, kaip tai baseball, football ir basketball. Jam vadovaujant lietuvių jaunimo komandos daug žaidimų laimėjo netik Daytone, bet ir kituose miestuose. Paskutiniu laiku buvo Lietuvių Amerikos Piliiečių Klubo pirmininku. Taigi, lietuviui neteko gero darbuotojo.

Laidotuvėse dalyvavo labai daug kitataučių. Net Dayton'o miesto majoras atsilankė šermėnyse. Vietiniai amerikų dien-

rašėiai rašė apie jo gyvenimą ir veikimus. Balandžio 12-tą palaidotas iš lietuvių Šv. Kryžiaus bažnyčios. Buvo Altoriaus dr-jos nariu, tai bažnyčioje prie karsto degė daug žvakių.

Kleb. kun. Praspalius, atlaikė giedotas šviesias šv. Mišias (nes Velykų metu negali laikyti gedulingų Mišių). Po Mišių pasakė gražų pamokslą apie jo darbuotę. Palaidotas Kalvarijos kapinėse.

Paliko nuliūdime tėvus, brolius ir seseles. Duok, Viešpatie, Jo sielai amžiną atilsį! A. S. Vaitkus

1604 m. rugsėjo 25 d. Lietuvos etmonas Karolis Katkevičius ties Baltakmene su 1150 kareivių sumušė 7000 švedų. Švedų žuvo 3,000, o lietuvių 81 ir 100 sužeistų.

Užsirašykite Amerikos LIETUVIŲ NAUJENAS Mėnesinis žurnalas, 28 puslapių, pavaiškuotas ir daug skelbimų. Kaina \$1.00 metams. Adresas: LIETUVIŲ NAUJENOS, 332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

Seimininkės! Jeigu Jūs Norite Gaminti Gerus Valgius, Gėrimus ir Gerai Seimininkauti, Įsigykite Knygą VALGIŲ GAMINIMAS IR NAMŲ PRIZIŪRĖJIMAS. Šioj knygoj yra nurodomai, kaip pagaminti visokias sriubas, mėsas, daržoves, kiaušienines, pyragaičius, pyragus ir pyragaičius, pajus ir pudingus, žuvis, duonas, konservus, prezervus, paukštienas, prieskonius; kaip pagaminti vyną ir midų; ir kiti naudingi paaiškinimai. Kaina Vienas Doleris. Kreipkitės į "GARSO" ADMINISTRACIJĄ, P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.

ADDRESS FOR FRATERNAL WEEK MAY 8-13, 1944

By MR. FARRAR NEWBERRY, Vice President National Fraternal Congress of America

(Distributed by National Fraternal Congress of America, 35 E. Wacker Drive, Chicago 1, Ill.)

For three-quarters of a century fraternal benefit societies have poured their treasuries into the lap of widowhood and the outstretched hands of orphaned children, until the sum so distributed has mounted into billions. Paralleling this staggering monetary payment runs the amazing record of fraternity in action; for these brotherhoods have builded hospitals and sanatoria, and houses for the decrepit and infirm; they have furnished recreational facilities for millions of American boys and girls; they have established educational funds, and they have tended the bedside of their ill, their afflicted, their aged and their unfortunate members.

It is not to be forgotten how in the first four decades of our history the men and women of many trades and religions sought eagerly to embrace the magic combination of lodge and life insurance, and in their fraternities emphasized the love of family and protection of the home, and expressed in ritual and teaching a common faith in democratic principles and a common loyalty to their country's flag. To these fundamental tenets the beneficiary system has consistently adhered, and for the promotion of these types of service the National Fraternal Congress urges the rendering of Fraternal Week programs throughout the nation.

That this discussion may be informative, let us consider briefly that a fraternal benefit society, by direction of statute, is chartered and licensed only if it is controlled by representative government. Her power is lodged in the membership, for local lodges send delegates to conventions, and there are chosen the men and women who manage its affairs, and there also its constitution and laws are strengthened and amended, to the end that it may better serve its membership.

It is significant that the development of fraternal law has resulted from the progressive attitude of fraternalists themselves. Few amendments to insurance statute which are inimical to the fraternalists have much assurance of passage. If fraternalists are the favored children of state and national legislatures, no doubt it is because they have clung tenaciously to original fraternal aims; because they have faithfully served their member families and their communities; because they have economically managed their business, and because in every national emergency they have unitedly and effectively supported their government. And perhaps that is why we find eight million men, women and children holding loyal memberships through one hundred and one thousand local lodges in two hundred such societies. These lodges, by the way, located in every state and county, and in almost every voting precinct, are holding perhaps hundreds of

thousands neighborhood meetings every year. Fifteen thousand loyal field representatives are soliciting new recruits. Five billions have been paid as benefits to members and beneficiaries, and nearly two billions comprise our present assets. Society Magazines have member circulations of five millions and reader interest to some twenty million Americans.

The record of fraternal cooperation in winning the present war arouses small wonder when we consider the urge and impulse at the heart of every member of the National Fraternal Congress to aid in the war effort, alike through the investment by large societies of millions in war bonds and the minutest contribution of money or service by the humblest of us all. For here we observe the millions coming into societies' treasuries from insurance payments going not only to reserves for future death and disability claims, but being invested to win the war as well. Here we find Society publications giving pages free at the request of the U. S. Treasury Department and other officials relating to bond sales and other war activities. Here we find innumerable local lodges investing their own funds in bonds, in ambulances, in Red Cross and various other relief drives, in nurse training, in salvage collection of tins, silks and furs. Public program honoring boys and girls in the Armed Services have elicited wide and favorable comment. Local lodges are regularly sending gifts and letters to their own members who are on the foreign fronts, and are preparing for great receptions when they return victorious.

Increased emphasis must be laid on juvenile departments, for an assurance of future membership expansion and a guarantee that our work will be projected in the new generation which soon will take up responsibility in our stead. Here truly is our hope of tomorrow.

Fraternity, like freedom, must be constantly fought for if it is to be preserved. Its last vestige will fade away on that morning when our people awake with no desire to further love and practice it. Its future is in the keeping of our officials to organize its practical expression, and of our farflung memberships to see that daily it shall thrive in the common and habitual effort to apply it to all our problems.

Fraternity presents an equal challenge to the fighting heart of every American with the democracy for which the allied legions are doing world-wide battle, and it shall abide, along with the freedoms we cherish, when the victory is won and we build for peace.

1435 m. mūšis prie Šventosios upės, netoli Pabaisko. D. L. K. Žygmantas sumušė rusų ir kalavinkų kariuomenę Švitrigailos vedamą.

UŽSISAKYKITE LITHUANIAN BULLETIN

Anglų kalba redaguojamas! Išsina kas mėnuo.

Rimti politiniai editoriniai visais Lietuvos lietuvišiais žurnais spausdinami svarbių žinių ir PIRMO SALTINIO apie gyvenimą okupuotoje Lietuvoje ir, apskritai, Pabaltij.

Lithuanian Bulletin stovi už LAISVĄ, NEPRIKLAUSOMĄ IR DEMOKRATINĘ LIETUVĄ SU SOSTINE VILNIUJE IR UOSTU KLAIPEDEJE.

Dažnai duoda nemokamus priedus iš LIETUVOS PRAEITIES, DABARTIES IR ATEITIES. Sekantis nemokamas priedas—brošiūra apie Lietuvos santykius su Vokietija.

Biuletiniui talkinkinkauja kvalifikuoti specialistai iš viso Pabaltijo. Metinė prenumerata—\$5.00. Užsimekėje \$20.00 ar daugiau, bus laikomi prenumeratoriais—biuletinio rėmėjais (Sponsors). Užsimekėje \$100 ar daugiau, bus laikomi prenumeratoriais—biuletinio garbūs rėmėjais (Honorary Sponsors). Apie juos kas kart bus skelbiama spaudoje.

Čekius ar Money Orderius prašoma adresuoti: LITHUANIAN BULLETIN, 73 WEST 104th STREET, NEW YORK, N. Y.

WILL STALIN DICTATE AN EASTERN MUNICH?

One would imagine that when another dictator seems to be preparing a huge land grab, this time in Eastern Europe, by the familiar pre-Munich methods, American public opinion would be alert and resentful. Unfortunately this is not the case. The average American... has been subjected to a tremendous drumfire of propaganda on behalf of Stalin's territorial claims.

The Baltic Republics, Latvia, Lithuania, Estonia... had their full quota of non-aggression pacts, concluded at the initiative of the Soviet Government and violated at the first convenient opportunity.

The Soviet Government was expelled from the League of Nations by unanimous vote of the Assembly and Council on December 14, 1939, for carrying on an unprovoked aggressive war against Finland and rejecting League proposals for mediation and arbitration. This is something to remember when a voice over the radio purrs that the Soviet Union was a model League member and that "Stalin has never broken his word."

The three Baltic Republics, forced to accept Soviet "military protection" (in the Al Capone sense of the term) in the autumn of 1939, again as part of the Stalin-Hitler deal, were completely taken over and sovietized in the summer of 1940. The Lithuanians, after seeing most of their army officers kidnapped and sent to unknown destinations in Russia, along with thousands of their citizens, rose in mass against Soviet rule on the day of the German invasion.

The parallel with Munich becomes distressingly evident at the end of 1943... It is reflected in unilateral Soviet decisions in that area. The three Baltic countries, though still enjoying American diplomatic recognition, are officially treated as "Russian Territory" by the Moscow Government.

The concerted volume of misinformation that pours out about the issues at stake almost suggests the handiwork of a Dr. Goebbels. It has reached a point... where sympathy with the ideals of self-determination and respect for national obligations are treated as a kind of subtle fifth-columnism.

The intellectual sources of this misinformation are varied. One easily recognizes the practiced hand of the communist and fellow-traveller... The assertions that... the Baltic States are necessary to the "security" of the Soviet Union are both morally inadmissible and factually wrong. There would be unlimited land-grabbing all over the world if every strong power should be permitted to annex smaller and weaker neighbors for the flexible excuse of "security"...

Russia lived at peace without this territory for two decades; annexation of this territory did not prevent Hitler from overrunning great areas of Russia in 1941... Some military experts argue that Stalin's strategic position was made worse by the annexations... The natural resources of the Baltic states are negligible to Soviet economy. And surely no one in full possession of their faculties would take seriously the fake plebiscites conducted under Soviet military occupation among the terrorized populations...

The best thing to do when confronted with a Munich, we feel, is to call it by its right name. For it is a sad illusion to expect that any aggressor will be stopped by surrender... (William Henry Chamberlin, American Mercury, March, 1944)

BOLSHEVIKS EXPRESS SURPRISE

As reported by the Associated Press,

War and the Working Class, Soviet trade Union magazine, said today (March 8) it was surprising that the United States allowed certain persons and groups to operate in America who call themselves representatives of the Baltic Republics, and disseminate anti-soviet propaganda, especially in the form of embassy bulletins... (Chicago Daily Tribune, March 8, 1944).

Moreover, this Bolshevik magazine still claims the Baltic States as "Soviet Republics" and insists that anyone who does not share its views is an "agent of Hitler." All this signifies that a peculiarly Soviet volcanic eruption has again taken place; this time, the lava of virulent Bolshevik epithets is being hurled at the Baltic representatives.

In this connection, a Lithuanian spokesman here remarked that bulletins of a certain non-Baltic embassy often carry articles which are harmful to the interest of the Baltic States. According to this source, such name-calling as that indulged in by the Soviet paper, whether intended for home consumption or for export, abuses the most elementary sense of justice and is unfair to the Lithuanian nation, which has always indicated its aspirations toward complete national independence and has not surrendered its independence, either to Bolshevik or Nazi occupants.

Through their Constituent Assembly, elected by free and democratic process, the Lithuanian people in 1920 unanimously ratified the Lithuanian Declaration of Independence. The freely expressed will of the Lithuanian nation for complete independence, which was subsequently recognized by all sovereign nations of the world, including the Soviet Union, has not changed today. This, we believe, is one of the fundamental reasons why the Lithuanian representative in Washington continues to carry on for the cause of his country's freedom. The law of nations is functioning in many parts of the world, which fact seemingly amazes Bolshevik writers.

Peaceful Lithuania has endured the loss of lives and the destruction of property from two foreign invasions, in no less a degree than has any belligerent country, and she is just as eager to be rid of German enslavement as are the people of the Soviet Union.

Innate ingenuity of the American soldier has been demonstrated in New Guinea by the successful labors of a troop-carrier unit with which Lt. Joseph J. Aleksa, peace-time resident of Luzerne, Pa., is serving as mail censor. With limited amount of tools and prodigious labor, the officers and enlisted men of the unit hacked an area out of vine-tangled rain forest and contrived, from odds and ends, comfortable living quarters, with many of the conveniences of civilization.

Lt. Aleksa is the husband of Mrs. Stella M. Aleksa, who resides at Luzerne. He attended Penna. State College, where he received his A. B. degree in so-

LITHUANIANS RESIST NAZI LABOR HUNTS

Washington.—"Agents of the German Labor Ministry are conducting a house-to-house hunt in Kaunas. The German occupation forces are taking drastic steps to force Lithuanians of 18 and 19 years of age into the German Labor Service", according to a report recently received by the OWI describing conditions in Lithuania last February.

The men are taken to the Kaunas prison or to a concentration camp. Those who refuse to enlist or who are unfit for military service, are sent to armament factories in Germany.

"The policy of the German government is now clear," the report said. "German citizens are being removed from bombed

LITHS IN THE SERVICE

Roy Yakus, All-Scholastic end from Luzerne in 1942 and All-Valley Basketball League guard, left last week for boot training with the U. S. Marines.

Sgt. Charles Masonis of Luzerne, is still in the South Pacific and it is understood he has had a brilliant war record, participating in nearly all major battles. Charlie is the son of Mrs. Victoria Masonis who has four other sons in the service.

Miss Alberta Bernatits, a sister of Navy Nurse Ann Bernatits who was at Bataan, has been made a lieutenant somewhere in England. Ann, also an officer, is stationed at a New Orleans hospital. Alberta joined the service during the dark days when the Japs took over the Philippines. There are two other members of the family in service. They are former residents of Exeter.

PFC Leonard E. Whiteloni is spending a furlough with his parents, Mr. and Mrs. John Whiteloni, Edwardsville. He is stationed with the Air Force at Drew Field, Fla.

Mr. Ignatz Alexis of Parsons, received word that his son, Daniel John Alexis, Army Air Corps, has been promoted to sergeant and transferred from Oxnord to Santa Marit, California. Sgt. Alexis is a graduate of Coughlin High School, 1940. Before he entered the service, he worked at Middletown, Pa. Sergeant Alexis has three brothers and a sister in the service.

St. Mary's parish, Wanamie, has seventy-four young men and women in the armed forces. Three of them have made the supreme sacrifice, Edward Slapikas, Julius G. Mazaika, Jr., and Felix Miterkevich. Anthony Slapikas, brother of Edward, is a German prisoner of war. William Yukenavage was wounded in action.

Russia's attitude towards the Baltic States, Lithuania, Latvia and Estonia is of major importance at the present time. In the official newspaper Pravda (February 8, 1943) the Baltic Republics were declared to be "parts of Soviet Russia's own territory, bound by the constitution of the country to the other Republics of the Soviet Union." These views have also been repeated by the Moscow and Leningrad radio stations.

These claims conflict with the fact that Russia has endorsed the Atlantic Charter and the similar declaration of the United Nations on January 1, 1942, and is pledged to "seek no aggrandizement, territorial or other." Secondly she has stated her desire to see no territorial changes that do not accord with the freely expressed wishes of the peoples

1905 m. Vilniuje susirinko Didysis Lietuvos Seimas ir reikalavo autonomijos. "We must cooperate and resist these plans of the Germans. Strong action will be taken against puppet officials, who serve the purpose of the Germans... None of us should leave for the Reich and be placed at the mercy of British and American bombs." OWI

1861 m. kovo 3 d. baudžiamos panaikinimas, concerned. Thirdly she has said that sovereign rights and self-government are to be restored to those who have been forcibly deprived of them.

The Baltic States have as much right to their independence as the other small European nations. Even if Russia had not signed the Atlantic Charter her previous relations with Latvia, Estonia and Lithuania were based on peace Treaties concluded in 1920, whereby these countries became separate states. Representatives of Russia under Lenin "voluntarily and forever" renounced Russian sovereignty over these territories... (The Weekly Review, London, January 1, 1944.)

SERGEANT VISITS HERE

Sgt. Edward Urbanavitch, US Marine Corps, recently returned from twenty-two months active duty in the South Pacific and accompanied by his wife of Washington, D. C., visited his brother and sister-in-law, Mr. and Mrs. Frank Urbanavitch of Main Road, Trucksville, Pa.

Sgt. Urbanavitch has seen service in China, Guam, Hawaii, and Philippines before the attack on Pearl Harbor. He will return to Washington, D. C., for duty.

A dinner was served in honor of the sergeant at the home of Mr. and Mrs. Walter Shonis of Outlet. Guests were Mr. and Mrs. Frank Urbanavitch, Mr. and Mrs. John Zosh and family, Mr. and Mrs. Peter Urbanavitch and family, Mr. and Mrs. Anthony Urbanavitch, Joseph Urbanavitch, Sgt. and Mrs. Urbanavitch.

TWO SISTERS AND BROTHER SERVING NATION

Three children of Mr. and Mrs. Peter Kizis of 1 Center Street, Pittston, Pa., are enrolled in Uncle Sam's service. They are Rita, pharmacist mate in the WAVES; Peter Paul, air craft cadet at Yale University; Anastasia, affiliated with Marine Corps Woman's Reserve. She is stationed at Arlington, Virginia. Rita is located at Corona, California. Air Cadet Kizis enlisted over four years ago, at the age of 19, and served at Langley Field; Scott, Chanute and Shepard fields before being transferred to the cadets.

RUSSIA AND THE BALTIC STATES

Russia's attitude towards the Baltic States, Lithuania, Latvia and Estonia is of major importance at the present time. In the official newspaper Pravda (February 8, 1943) the Baltic Republics were declared to be "parts of Soviet Russia's own territory, bound by the constitution of the country to the other Republics of the Soviet Union." These views have also been repeated by the Moscow and Leningrad radio stations.

These claims conflict with the fact that Russia has endorsed the Atlantic Charter and the similar declaration of the United Nations on January 1, 1942, and is pledged to "seek no aggrandizement, territorial or other." Secondly she has stated her desire to see no territorial changes that do not accord with the freely expressed wishes of the peoples

1905 m. Vilniuje susirinko Didysis Lietuvos Seimas ir reikalavo autonomijos.

KAIP TAPTI AMERIKOS PILIEČIU?

Tai yra labai naudinga knygutė, kuri daug padės tiems, kurie ruošiasi gauti Amerikos pilietybės antruosius popierius. Joje yra trumpai suglausti klausimai ir atsakymai anglų ir lietuvių kalbose. Knygutė mažo formato. Gali moterys ją išidėti ir ridikiulį (pocketbook). Didelės raidės, spauda aiški. Norintieji gauti knygutę—"Kaip Tapti Amerikos Piliėčiu?", įdekite į konvertą 25c. ir pasiųskite "GARSUI", P. O. Fox 32, Wilkes-Barre, Pa.

concerned. Thirdly she has said that sovereign rights and self-government are to be restored to those who have been forcibly deprived of them.

The Baltic States have as much right to their independence as the other small European nations. Even if Russia had not signed the Atlantic Charter her previous relations with Latvia, Estonia and Lithuania were based on peace Treaties concluded in 1920, whereby these countries became separate states. Representatives of Russia under Lenin "voluntarily and forever" renounced Russian sovereignty over these territories... (The Weekly Review, London, January 1, 1944.)

BOOK NOTES

- 1. Timeless Lithuania by Dr. Owen J. C. Norem, former United States Minister to Lithuania. American Friends of Lithuania, 6820 Superior Ave., Cleveland.
- 2. Exiled to Siberia and in a Bolshevik Prison by Rev. J. Prunskis (in the Lithuanian language). Chicago, 1944 (20 pp.)
- 3. Grammar of the Lithuanian Language (Lietuvių Kalbos Gramatika) by Rev. J. Starkus. Written for Lithuanian-Americans. Marianapolis College, Thompson, Conn. 1938.
- 4. Grammar of the Lithuanian Language (Lietuvių Kalbos Gramatika). Adapted to Lithuanian-Americans by Dr. D. Pilka. South Boston, 1939. \$1.00.
- 5. "American Writers in Lithuania" by A. Vaičiulaitis. Article in Books Abroad, an international quarterly. Autumn, 1943.
- 6. "The Fate of the Baltic States" by Robert Machray. Article in New Europe. November 19, 1943.
- 7. "Lithuania's Fight for Freedom" by Milton Stark. Article in Chicago Herald-American, January 24, 1944.
- 8. "The Transfer of German Minorities; The Baltic States" by Eugene M. Kulischer. Chapter in The Displacement of Populations in Europe, International Labor Office, 1943.
- 9. "Fronteras Estratégicas" by K. Verax. Article in Spanish in Los Principios. Buenos Aires, October 3, 1943.
- 10. "Cuando se dispone el Destino de los Pueblos" by K. Verax. Article in Spanish in Los Principios. Buenos Aires, September 26, 1943.

GENERAL MOTORS SYMPHONY OF THE AIR

presents the NBC SYMPHONY ORCHESTRA in an all-Bethoven program conducted by DR. FRANK BLACK with MISCHA MISCHAKOFF Violinist and Soloist

April 30, 1944 5:00 to 6:00 P. M. (EWT)

- 1. In Springtime Overture Karl Golmark
- 2. Concerto in D Minor for Violin and Orchestra Henri Wieniawski Mischa Mischakoff, Soloist
- 3. Les Preludes (Third Symphonic Poem for Orchestra) Franz Liszt

Speaker—Charles F. Kettering, vice president of General Motors and directing head of its Research Laboratories.

VIETINĖS ŽINIOS

SCRANTON

SEKMINGA LRKSA 30 KP. VAKARIENĖ

Pereitą sekmadienį, balandžio 23-čią, Sv. Juozapo parapijos svetainėje, LRKSA 30-ji kuopa surengė šaunią vakarienę.

Nors lietus plūrpė be paliovos, vis dėlto žmonių—narių ir pašaliečių—prisirinko arti pilnė svetainė.

Pradedant vakariene sugiedotas Amerikos himnas, o kun. J. Andriška sukalbėjo maldą.

Netrukus vakarienės rengimo komisijos pirmininkė P. Baltrušaitienė paaiškino vakarienės rengimo tikslą ir pristatė kun. J. Andrišką programos vedėju.

Trumpas, pritaikintas kalbas, apibudinant LRKSA reikalus ir naudingumą pasakė redaktorius M. Zujus, išdėstinęs Juozas G. Joneika, 4-tos apskrities pirmininkas Pranas Jurevičius, kun. J. Andriška, 30 kp. pirmininkas Juozas Tankelevičius ir P. Baltrušaitienė.

Elena Nescienė ir muzikas Alfonsas Bulevičius, pritariamas pianu, šauniai sudainavo.

Baigta malda ir Lietuvos himnu.

Vakarienės pelnas kuopai ir parapijai, kuri šiais metais rengiasi paminėti auksinį savo jubiliejų.

Vakarienės surengimu rūpinosi kp. valdyba—J. Tankelevičius, Leokadija Žemaitytė, Stasys Žemaitis, Juozas Makštutis, Juozas Kavaliauskas, P. Baltrušaitienė ir jos asistentės—Janušienė, Ona Brokevičienė, M. Bunevičienė, Zaliėnė, Gibienė, A. Gurskienė, M. Kazlauskienė, Glušauskienė, Viesiūtė ir Grebliūnienė.

Reguliaris mėnėsinis 83 kp. susirinkimas bus ketvirtadienį, gegužės 4-tą, 7:30 P. M. K. of P. svetainėje, Church St.

Jeigu kurie nariai negalite dalyvauti susirinkime, tai ateikit pas raštinį, i namus, 115 Putnam St., užsimokėkite savo duokles, kad neliktute suspenduoti.

S. Galinis, rašt.

LRKSA 83 KUOPOS NARIAMS

Balandžio 30-tą Sv. Juozapo parapijoje įvyks puikiausias vaidinimas veikalui "Sv. Joanna Arkieta", kuri laimėjo Prancūzijai karo pergalę. Pritaikyta šiems laikams.

Vaidins Irene Kazlauskaitė, Ona Bunevičiūtė, Elena Kašinskaitė, Birutė Kašinskaitė, Eleanor Navagonskis, Marilyn Davies, Bernice Gurskis, Joana Atkočiūnaitė.

Taipgi bus "Teismo komedija", šokiai ir dainos. Dainuos solistė Elena Nescienė ir muz. Alfonsas Bulevičius.

Pelnas Sv. Juozapo parapijai. Prašome dalyvauti, visi būsite patenkinti programa. Bus vienas puikiausių vaidinimų.

Kviečia Komisija

1569 m. liepos 1 d. Vilniaus burmistras Fr. Durnikas ir Fedorius Jackovičius kartu su raštininku Jeronimu Opachovskiu pasirašo Liublino unijos aktą.

NOREIKŲ LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MRS. ONA NOREIKIENĖ Laidotuvių Direktorė

Reikalui esant, visuomet pasirėngę suteikti nuosirdų ir mandagų patarnavimą.

Per ilgus metus mūsų laidojimo įstaiga savo patarnavimu įgijo didelį pasitikėjimą žmonėse. Mūsų troškimu yra ir ateityje toki patitikėjimą palaikyti.

2428 N. MAIN AVENUE SCRANTON, PA.

MIRĖ

A. a. Pranas Kižis, 16 Hospital St., Port Griffith, numirė balandžio 17-tą, palaidotas balandžio 20-tą iš Pittstono Sv. Kazimiero bažnyčios parapijos kapuose. Paliko žmoną, penkis vaikus ir seserį.

A. a. Jonas Žukauskas, gyv. 81 Union St., Upper Pittston, numirė balandžio 18-tą, palaidotas balandžio 22-tą iš Pittstono Sv. Kazimiero bažnyčios parapijos kapuose. Paliko žmoną, dvi seseris ir brolių.

A. a. Juozas Rekus numirė balandžio 20-tą Columbia Hospital, New York. Jo kūną pargabeno ir pašarvojo jo motinos Mrs. Katrės Rekuvičienės namuose, 144 Center St., Pittston. Balandžio 24-tą palaidojo iš Sv. Kazimiero bažnyčios parapijos kapuose. Paliko motiną, du brolius ir tris seseris.

A. a. Mykolas Krakauskas, Mr. ir Mrs. G. Krakauskų, 7 mėnesių, sūnelis, gyv. 288 Stanton St., Wilkes-Barre, numirė balandžio 21-tą, palaidotas balandžio 22-tą iš Sv. Trejybės bažnyčios parapijos kapuose. Paliko tėvus ir brolių.

Penkioms savaitėms suėjus po seselės M. Beatos pakasynų, štai Sv. Kazimiero kapinyne, Seserų Pranciškietų plotelyje, nelaimingoji mirtis vėl supila naują kapą.

Velykų pirmadienio vidurnaktį, balandžio 10 ir 11 d., po trijų metų ligos, atsisakė su mumis ir su šiuo pasauliu sesuo Marija Emerencija.

Sesuo M. Emerencija buvo sulaukus 35 metus amžiaus. Gimus Pensilvanijoje, minkštos anglies kalnų rajone. Dar jauna būdama neteko savo mylimo tėvelio ir su savo motinėle, seselėmis ir brolieliais persikelia į Detroit, Mich. Ten vienus metus lankė švenčiausio Sakramento parapijos (dabar katedra) aukštąją mokyklą. Pajutus šaukimą vienuolinin gyveniman pribūna į Pittsburghą ir baigia aukštąją mokyklą Milvale, Pa., pas vokiečių pranciškietes, kur mūsų seserys tuomet buvo prisiglaudusios. Taigi, velionė seselė buvo viena iš pirmųjų mūsų besikuriantio vienuolyno juvencūjų. Novicijato atliko 1926 m., čia Dievo Apvaizdos Kalne, vienuolyną valdant Motinai M. Kryzostomai, vokiečiai.

Mirusi sesuo M. Emerencija paliko nuliūdime savo seną mamytę, ponį Dainauskienę, brolius Antaną ir Joną, ir seseris Elzbieta, Izabele, ir Julijoną—Detroito, ir seserį vienuolę pranciškietę M. Agnietę, mokytojančią Pittsburghe Sv. Kazimiero lietuvių parapijos aukštojo mokykloje.

Velionės kūnas buvo pašarvotas vienuolynė Dievo Apvaizdos Kalne iki penktadienio, balandžio 14 d., kuomet 4:30 val. vakarop buvo perkeltas į koplytėlę. Prie šių apeigų officiuo kun. Juozapas Pikutis, Sv. Barboros (ne lietuvių) parapijos, Bridgeville, Pa., klebonas. Prie šių apeigų dalyvavo ir Mirusių Mišparus padėjo giedoti kun. Jonas Mišius, Dangun Žengimo parapijos, No. Side, Pittsburgh, klebonas, tėvas Justinas Vaškys, pranciškonas, kun. Juozas Skripkus, Seserų kapelionas ir kun. Antanas M. Karužiškis.

Šeštadienio rytą, balandžio 15, 9 val., prasidėjo gedulingos pamaldos ir Mišios.

Prie didžiojo altoriaus iškilmingas gedulingas Mišias giedoją pats seserų kapelionas kun. Juozas Skripkus. Jam padėjo kun. Aloyzas iš Bridgeville, Pa., diakon, ir kun. Bronius Radis, Sv. Kazimiero parapijos South Side, Pittsburgh, vikaras, sub-

NAUJAS KAPAS

Kaip jau pirmiau tapo pranešta Dariaus Girėno paminklui statyti reikalu, kad buvo kreiptasi į New Yorko miesto parkų autoritetus gavimui naujos vietos dėl paminklo. Bet, po visų pastangų, pasiliekia anksčiau gauta vieta Lithuanica Aikštė, Union Avenue ir Stagg St., Brooklyne, lietuviams apgyventoj aplynkėj šis kuklus parkutis yra trikampis apvalus: 44 pėdų, 5 colių ilgio ir 30 pėdų pločio, jį puošia penki medžiai ir trys suolai poilsui.

Komitetas nusprendė pagaminti paminklo modelį tinkamą šiai aikštei ir išlygti su miesto parkų autoritetais, kas link paminklo arkitektūros ir didumo. Bet kad ruošiamą statyti paminklą gerbių visų lietuvių, tai reikia atidžiai ir tinkamai prirengti jo projektą, kuris galutinai nustatys paminklo simbolišką išreiškimą. Manoma, kad mūsų plačioje visuomenėje yra kompetentiški žmonij, kurie gali teikti vienokį ar kitokį naudingą patarimą šiam reikalui.

Taigi, kreipiamės į lietuvių dailininkus, piešėjus, skulptorius, arkitektus bei tos profesijos specialistus, prašant jų nupiešti ar iš medžio išdrožti, o gal iš gipso ar tam panašios medžiagos pagaminti gražų atatinamą Dariaus ir Girėno paminklui statyti pavelskį ar figurą; pagal šiuos kūrinius autoritetingas paminklo žinovas su komiteto pritarimu ir keleto vietinių žymybių veikėjų pagalba išvystys paminklo projektą ir pateiks jį miestui dėl užtvirtinimo. Už tokį priimtą paminklui piešinį jo autoriui skiriamu nuo 15 iki 25 dolerių dovaną. Laikas duodamas iki liepos 1, š. m., bet jei dailininkas pagaidautų ilgesnio laiko, tai pradiakoniu. Apeigų vedėju buvo pranciškonas klirikas Velykų atostogoms parvažiaavęs iš seminarijos.

Prie šoninių altorių Mišias laikė tėvas Justinas Vaškys, pranciškonas, ir kun. Antanas M. Karužiškis.

Visiems gerbiams kunigams šeimos ir seserų vardu nuosirdžiai dėkoja.

Motina M. Dovyda, vyresnioji

RINKTINĖS MALDAKNYGĖS

DIDYSIS RAMYBĖS SALTINIS. Surinko ir išleido kun. P. M. Juras. Kaina \$3.50.

Maldaknygė turi 788 puslapius. Minkštasis odos viršelis, papuošta lietuviško stiliaus kryžiumi, bet viduje dar gražesnė. Joje telpa 106 paveikslėliai. Daug jų paimti iš Mišiolio. Evangelijos sekmadieniams ir bažnytinėms šventėms. Novenų 12. Litanių 16. Vainikų maldų (karunkėlių) 7. Giesmių 9. Trejos Mišios (vienos liturginės, maldos iš Mišiolio). Graudūs verkimai. Arti šimto puslapių pašvesta maldoms į Svč. Sakramentą. Nurodoma geri darbai, už kuriuos galima laimėti atlydus. Labai daug įvairių maldų su atlydais. Nurodoma gyvenimo pagrindai—atspausdinta visi porteriai. Raidės aiškios ir įvairios. Kalba graži.

MALDŲ SALTINIS, didelėmis raidėmis maldaknygė. Išleido kun. Pr. Juškaitis. Kaina \$2.50.

Ji yra nedidelio formato 5 1/4 x 3 1/4 colių; 432 puslapių, odos aparais, auksuotais kraštais, apie pusę colio storumo. Naujausias ir gražiausias maldos.

PAMALDŲ VADOVELIS

Sudarė ir išleido kun. dr. J. B. Končius. Maldos, Kryžiaus Keliai, Graudūs Verkimai, Litanių, Giesmės. Kaina 10 centų.

ŠVENTOJI VALANDA—Maldos ir Giesmės

Sutaisė kun. J. K. Miliauskas. Tai vienatinė Amerikoj išleista maldaknygė, kurioje telpa maldos ir giesmės su gaidomis taip, kad žmonės gali sekti kuniga maldose ir giedoti giesmes su choru. Kaina 15c. Imant nemažiau 10 egzempliorių—10 centų.

ŽYMIAI NUPIGINTOS MALDAKNYGĖS

ANIOLAS SARGAS, juodais aparais (originalė kaina \$1.50).....\$1.00
DANGAUS ZVAIGZDUTĖ, juodais aparais (originalė kaina \$1.50)..... 1.00
MALDŲ VAINIKĖLIS (originalė kaina 70 centų)..... .50
MALDŲ RINKINĖLIS, juodais aparais..... .40

Kreipkitės į

"GARSO" ADMINISTRACIJĄ

73 E. South St. (P. O. Box 32) Wilkes-Barre, Penna.

PRANEŠIMAS DARIAUS GIRĖNO PAMINKLO REIKALU

Kaip jau pirmiau tapo pranešta Dariaus Girėno paminklui statyti reikalu, kad buvo kreiptasi į New Yorko miesto parkų autoritetus gavimui naujos vietos dėl paminklo. Bet, po visų pastangų, pasiliekia anksčiau gauta vieta Lithuanica Aikštė, Union Avenue ir Stagg St., Brooklyne, lietuviams apgyventoj aplynkėj šis kuklus parkutis yra trikampis apvalus: 44 pėdų, 5 colių ilgio ir 30 pėdų pločio, jį puošia penki medžiai ir trys suolai poilsui.

Komitetas nusprendė pagaminti paminklo modelį tinkamą šiai aikštei ir išlygti su miesto parkų autoritetais, kas link paminklo arkitektūros ir didumo. Bet kad ruošiamą statyti paminklą gerbių visų lietuvių, tai reikia atidžiai ir tinkamai prirengti jo projektą, kuris galutinai nustatys paminklo simbolišką išreiškimą. Manoma, kad mūsų plačioje visuomenėje yra kompetentiški žmonij, kurie gali teikti vienokį ar kitokį naudingą patarimą šiam reikalui.

Taigi, kreipiamės į lietuvių dailininkus, piešėjus, skulptorius, arkitektus bei tos profesijos specialistus, prašant jų nupiešti ar iš medžio išdrožti, o gal iš gipso ar tam panašios medžiagos pagaminti gražų atatinamą Dariaus ir Girėno paminklui statyti pavelskį ar figurą; pagal šiuos kūrinius autoritetingas paminklo žinovas su komiteto pritarimu ir keleto vietinių žymybių veikėjų pagalba išvystys paminklo projektą ir pateiks jį miestui dėl užtvirtinimo. Už tokį priimtą paminklui piešinį jo autoriui skiriamu nuo 15 iki 25 dolerių dovaną. Laikas duodamas iki liepos 1, š. m., bet jei dailininkas pagaidautų ilgesnio laiko, tai pradiakoniu. Apeigų vedėju buvo pranciškonas klirikas Velykų atostogoms parvažiaavęs iš seminarijos.

Prie šoninių altorių Mišias laikė tėvas Justinas Vaškys, pranciškonas, ir kun. Antanas M. Karužiškis.

Visiems gerbiams kunigams šeimos ir seserų vardu nuosirdžiai dėkoja.

Motina M. Dovyda, vyresnioji

AČIŲ RĖMĖJAMS

Sv. Pranciškaus Seserų, Pittsburgh, Pa., turi didelio malonumo viešai pasveikinti rėmėjus ir pareikšti joms savo dėkingumą už jų gerą širdį, kurią nesyki, bet daug sykių esate mums parodę, už jūsų pasidaravimą, kurį pašvenčiame mūsų reikalams ir mūsų veiklai. Didele viltimi ir dideliu pasitikėjimu mes siunčiame savo maldas į viso gero Davėją, ir piname jūsų vardus į mūsų kasdienines "Sveikta Marija", prašydamos, kad Gerasis Dievulis laimintų jus ir jūsų mylimiausius už jūsų gerą mums padarytą.

Garsusis anglų dramos rašytojas Wm. Shakespeare, kalbėdamas apie gerus darbus, yra šiaip išsireiškęs: "Kaip toli ta mažą žvakelę meta savo spindulius, taip šviečia geras darbas nedora me pasulyje." Taip, brangūs rėmėjai, ir jūsų geras darbas šviečia plačiai ir toli savo pasekose ir rodo visiems tikintiems gražų labdarinę pavyzdį. Būkite tikri, kad tas darbas yra vertas nemažo atlyginimo, ir kadangi jis artimo meilės darbas, ne-

saumyliai atliktais, bet vardan Dievo, tuo labiau jis susilauks Dievo atlyginimo—Paties Dievo. To mes nuosirdžiai linkime visiems ir visoms mūsų rėmėjams, skyriams, skyrių pirmininkėms, darbininkams, ir nemažiau didžiai gerbiams klebonams, kurie savo žodžiu, raginimu ir aukomis padeda mums tęsti mūsų veiklą Dievo garbei ir tautos gerovei.

Stai tik kelių kolonijų dabuotė. Chicago, Ill., Sv. Jurgio parapijoje, Sv. Pranciškaus Vienuolyno rėmėjų skyrius, Jo Malonybės preloto Mykolo Krušo vadovybėje, padarė vajuos balių, kurio neįgalų prisuntė vienuolynui, būtent, \$300.71.

Didelis ir nuosirdus acių vedėjams, rengėjams, darbininkams ir dalyviams. Šis skyrius taigi daro parengimus ir siunčia žymią paramą mūsų seserims Brazilijoje.

AMERIKOS RAUD. KRYŽIUI REIKALINGA NAMŲ SLAUGOS STUDENCIŲ

Passaic, New Jersey, neseniai susirinko 28 moterys lenkų ir rusų kilmės tikroje "melting pot" nuotaikoje, išklausti paskaitos p-lės Mary G. Drozel, registruotos slaugės, kuri veda Raudonojo Kryžiaus Namų Slaugos Kursus. Vieną vakarą per savaitę p-lė Drozel veda demonstracijas ir paskaitas apie ligonių priežiūrą rusų ir lenkų kalbose.

Bridgeport, Conn., namų slaugos klasės vedamos lenkų ir graikų kalbose. Fort Kent skyriuje, Maine valstybėje, Raudonojo Kryžiaus direktoriai gavo prašymą dėl slaugės mokytojos prancūzų kalboje. Californijoje, Manager War Relocation projekte, Catherine Yamaguchi, Raudonojo Kryžiaus slaugė, mokina perkeltus japoniečius kaip save prižiūrėti nelaimėi ištikus.

Wilmington, Delaware, klasės vedamos italų kalboje. Texas ir kitose valstijose klasės vedamos ispanų kalboje. Kitur buvo vedamos lietuvių, vokiečių ir kitose kalbose.

Tai yra tikrai kelios Raudonojo Kryžiaus Namų Slaugos Kursų klasės, kurios suorganizuotos

svetimosose kalbose po visą Amerikas, Ligonių priežiūra išnaikina visokias rasės, tikybos ir spalvos kliūtis ir buvusių politinių priešų aiiniai dabar gali drauge dirbti sveikatos konstruktyvių idėjų darba. Klasės laikomos bažnytinėse svetainėse.

Amerikos Raudonasis Kryžius ką tik pradėjo intensyvių vųjų pritraukti 3,000,000 asmenų į namų slaugos kursus. Šis vajuos gali užsitęsti kelis metus laiko, nes manoma, kad ne daugiau kaip 800,000 įsirašys šiais metais. Praktiškai metais 533,483 asmenų gavo baigimo sertifikatus. Mažiausia 26,399 slaugių mokytojų bus reikalinga mokyti klases. Registruotos slaugės, kurios moka vieną arba daugiau svetimų kalbų ir kurios gali pašvesti laiko, kviečiamos atsikreipti į savo rajono Raudonojo Kryžiaus skyrių.

Ką tik išleista knygelė apie Raudonojo Kryžiaus namų slaugos praktiką ispanų kalboje. Ruošiamą ir portugalų kalboje. Tą knygą išleidžia Brazilijos Raudonojo Kryžiaus draugija. Ispanų kalboje knyga leidžiama Pan American Bureau of the League of Red Cross Societies.

BALTIMORE, MD.

Sv. Antano 9 Antradieniai

Antradienį, balandžio 18, pradėta 9 antradienių novena prieš Sv. Antano iškilmę birželio 13 d. Per 9 antradienius 7 val. vakare bus laikomos pamaldos į Sv. Antaną. Kun. Antanas Dubinskas vadovavo pirmose pamaldose.

Gegužės Mėn. Laiškas

Kun. dr. Mendelis, mūsų parapijos klebonas ir Stebuklingojo Medalikėlio novenos direktorius, tiems, kurie lanko mūsų bažnyčią novenos pamaldoms gegužės mėn., pasiuntė laišką. Tame laiške jis praneša, kad gegužės mėn. bus atnašaujama net 10 Mišijų kasdieną už mūsų karius; 62 Mišios bus atnašautos už tuos, kurie randasi įvairiose karo stovyklose; 62 Mišios bus atnašautos už sužeistuosius ir mirštančiuosius; 31 Mišios bus aukotos už tuos, kurie randasi priešų nelaisvėje; 31 Mišios už tuos, kurių nesuranda, nežino kur jie yra; 31 Mišios už karo kapelionus; 31 Mišios už tuos, kurie veža laivais karo reikmenis; 31 Mišios už vėles visų žuvusių šiame kare; ir 31 Mišios už visas kitas mūsų karių intencijas. Be to, kasdien vidurdienį yra atnašaujamos Mišios už prašymui pergalės ir taikos Amerikai ir apsaugos mūsų jaunuoliams ir mergaitėms karo lauke. Ant galo kas mėnesį yra aukojama 100 Mišijų intencija visų tų, kurie lankosi Sv. Alfonso bažnyčion ir novenos pamaldas, arba prisūnčia savo intencijas laišku prašymai atminimo maldose. Gegužės mėnesį bus atnašauta virš 500 Mišijų mūsų bažnyčioje, kaip už mūsų karius, taip jųjų tėvų ir giminių intencija. Nėra reikalo siūsti bent kokią auką. Visi, net ir kituose miestuose gyvenantieji, gali siūsti savo intencijas, kurios bus atmintos novenos metu. Net 15 kartų į savaitę yra laikomos novenos pamaldos, sykį sekmadieniais, 9 kartus pirmadieniais ir 5 kartus antradieniais. Kas nori gali išgyti VELTUI novenos knygelę lietuviškai arba angliškai prisūsdamas savo parvardę ir adresą. Arti 10,000 maldininkų atsilanko kas savaitę į Sv. Alfonso bažnyčią į įvairias novenos pamaldas. Trečdalis tų yra nekatalikai, kurie laiškais pareiškia savo džiaugsmą ir pasitenkinimą į pasūduj laikomų mūsų bažnyčioje.

Juozas Būdelis

Velykų pirmadienį padarė vizitą mūsų kunigams Sv. Karolio seminarijos mokiniai, būtent, Jonas Maškevičius, Kazimieras Pugevičius, Juozas Antoszewskis ir Petrikų sūnus.

Sekmadienį, balandžio 16 d. per Mišias 8:30 v. priėmė Sv. Komuniją in corpore kitataučių dr-ja vardu Catholic Fraternity. Dr-ja tą sekmdienį turėjo savo metinį seimą, bet pirm pradėsiant svarstymus atstovai atsilankė mūsų bažnyčion ir būryje priėmė Sv. Komuniją. Mišijų metu mūsų mokyklos vaikučiai, svečiai ir viešnios bendrai sugiedojo kelias giesmes.

Antradienį, balandžio 18 d., klebonas Dr. Mendelis minėjo savo gimtadienį. Mokyklos vaikučiai, dėka Sesučių Kazimieriečių rūpesniui, gražiai giedoję per kun. Mendelio Mišias 8 val. ryte.

Gegužės mėn. prasidės metinis Arkivyskupijos Labdarybės vajuos. Visi arkivyskupijos katalikai bus kviečiami pasizadėti įmokėti \$15.00 į metus laiko įvairines arkivyskupijos katalikų labdarybės darbams. Mūsų parapijos kvota metams yra \$3,000.00.

SO. BOSTON, MASS.

Nepaprastas Meno Vakaras

Surengė Bostono Lietuvių Jaunamiečių Tautinių Šokių Grupė, sekmadienį, balandžio (April) 23, 1944, 6 val. vakare, Municipal Building, E. Broadway (tarp G ir H gatvių), So. Boston Mass. Įdomią programą iš lietuvių tautinių ir klasiškų šokių, muzikos, dainų, deklamacijų ir vaizdėlių išpildė pagarsėję svečiai artistai iš Philadelphia, Pa., ir Bostono Lietuvių Jaunamiečių, vadovybėje Onos Ivaškienės. Programoje buvo apie 50 dalyvių nuo 4 iki 18 metų amžiaus.

DYKAI dėl patenkinamos REUMATIZMO

Jei kenčiate kūno skausmus; je sgnariai juos iš; je užėna skausmas oro permalnos, patariam jums bandyt ROSSE Tabs be mokesčių ir obligacijų. Naudojamos tikstantys per virš dvidešimt metų, gavimui greito paliausavimo skausmų Reumatizmo, Artarit, ir Neuritis.

DYKAI Šio Laikraščio Skaitytojams Jeigu niekad nenaudojote ROSSSE Tabs, pašal jus Bandyt juos—išbandykite mūsų kaštu. Pasiųsim jums pilno dydžio paketį—DYKAI Sunau dokitė 24 tabletes. Jei neduos paliausavimo nuo skausmo ir jūs būsite nepatenkinti pasekmėmis ir to pakelio žema kaina, grąžinkit nesnaudota dalį. Ir jums nieko nekąstūs. Nesuskait pinigų, tik savo vardą ir adresą į: ROSSE Products Co. Dept. X-5 2708 W. Farwell Ave., Chicago 45, Ill.

Nuotrupos

— Per Velykų šventes pas kun. dr. Mendelį lankėsi švogeris Povilas Pliusčikas su savo žmona iš Oakville, Conn., ir sesutė Alicija, slaugė, iš New Yorko.

MOTINA M. DOVYDA,

vyresnioji